

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

**KOLAJ TEKNİĞİNİN GÜZEL SANATLAR LİSESİ
ÖĞRENCİLERİNİN SOYUT RESİM YAPMA BECERİLERİNE
ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Alpaslan YERLİKAYA

Malatya-2022

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

**KOLAJ TEKNİĞİNİN GÜZEL SANATLAR LİSESİ
ÖĞRENCİLERİNİN SOYUT RESİM YAPMA BECERİLERİNE
ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Alpaslan YERLİKAYA

Danışman: Doç. Dr. Binnaz KOCA

Malatya-2022

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Binnaz KOCA'ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım Kolaj Tekniğinin Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Soyut Resim Yapma Becerilerine Etkisi başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Alpaslan YERLİKAYA

ÖNSÖZ

Başta yüksek lisans eğitimimin her aşamasında deneyimleri ve düşünceleri ile bana rehberlik eden değerli tez danışmanım Doç. Dr. Binnaz KOCA'ya çok teşekkür ediyorum. Çalışmanın yöntem bölümünde bilimsel kişiliği ve anlayışı ile yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Mehmet Üstüner'e saygılarımı ve sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tezin bütün aşamasında destekleri ile yanımda olan sevgili eşim Fatma YERLİKAYA'ya ve bu süreçte yeterli vakit ayıramadığım canım kızlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Ayrıca, bana yol gösteren şahsıma desteğini esirgemeyen değerli arkadaşım Dr. Bülent POLAT'a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Alpaslan YERLİKAYA

ÖZET

KOLAJ TEKNİĞİNİN GÜZEL SANATLAR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN SOYUT RESİM YAPMA BECERİLERİNE ETKİSİ

YERLİKAYA, Alpaslan
Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Binnaz KOCA
Haziran-2022, sayfa xii+71

Bu araştırmanın amacı, Kolaj Resim Tekniğinin Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin soyut resim yapma becerilerine etkisini belirlemektir.

Araştırma çalışması 2021-2022 eğitim öğretim yılının güz döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Elazığ Kaya Karakaya Güzel Sanatlar Lisesi 10.sınıfta öğrenim gören 10 öğrenci oluşturmuştur. Beş haftalık bir plan hazırlanmıştır. Araştırma zayıf deneysel bir araştırmadır. Tek denekli çalışma grubuna öncelikle öntest başarı testi ve öntest soyut resim çalışması uygulanmıştır. Beş haftalık kolaj tekniği bilgisi verildikten sonra tekrar sontest başarı testi ve sontest soyut resim çalışması yaptırılmıştır. Öntest ve sontest sonuçları arasındaki farklar bulgular bölümünde ayrı ayrı tablolastırılıp değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulguları deneysel işlem sonrasındaki kolaj ve soyut resim konularındaki akademik başarı düzeyleri deneysel işlem öncesindeki kolaj ve soyut resim konularındaki akademik başarı düzeylerine göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca gerçekleştirilen soyut resim uygulamalarının deneysel işlem sonrasındaki kolaj resim tekniği ile soyut resim çalışmaları deneysel işlem öncesindeki soyut resim çalışmalarına kıyasla daha başarılı oldukları tespit edilmektedir. Elde edilen öntest ve sontest puan farklarına göre kolaj tekniğinin, soyut resim yapma başarısı üzerindeki etkisi olumlu test edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kolaj, soyut resim, güzel sanatlar.

ABSTRACT

THE EFFECT OF THE COLLAGE TECHNIQUE ON THE ABSTRACT DRAWING SKILLS OF FINE ARTS HIGH SCHOOL STUDENTS

YERLİKAYA, Alpaslan
Master's Degree, İnönü University Institute of Educational Sciences
Department of Painting and Business Education

Thesis Advisor: Assoc. Dr. Binnaz KOCA
June-2022, page xii+71

The purpose of this research is to determine the effect of Collage Painting Technique on the abstract painting skills of Fine Arts High School students.

The research study was carried out in the fall semester of the 2021-2022 academic year. The study group of the research consisted of 10 students studying in the 10th grade of Elazig Kaya Karakaya Fine Arts High School. A five-week plan has been prepared. Research is poor empirical research. First of all, pre-test achievement test and pre-test abstract painting study were applied to the single-subject study group. After five weeks of collage technique information was given, a posttest achievement test and a posttest abstract painting study were made again. The differences between the pretest and posttest results were tabulated and evaluated separately in the findings section. The findings of the study showed that the academic achievement levels in collage and abstract painting after the experimental procedure were significantly higher than the academic achievement levels in collage and abstract painting before the experimental procedure. In addition, it is determined that the abstract painting applications carried out with the collage painting technique after the experimental process and the abstract painting studies are more successful than the abstract painting studies before the experimental process. According to the pretest and posttest score differences obtained, the effect of the collage technique on the achievement of abstract painting was tested positively.

Keywords: Collage, abstract painting, fine arts.

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ.....	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ	vii
RESİMLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii

BÖLÜM I GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Sınırlılıklar.....	2
1.5. Varsayımlar.....	3
1.6. Tanımlar.....	3

BÖLÜM II KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kolaj Nedir?.....	5
2.2. Modernizm ve Kolaj	7
2.3. Postmodernizm ve Kolaj.....	11
2.4. Günümüz sanatı ve Kolaj.....	17
2.5. Soyut Sanat ve Kolaj Tekniği	19
2.6. Sanat Eğitimi	23
2.7. Türkiye’de Görsel Sanatlar Eğitimi	24
2.8. Güzel Sanatlar Liseleri	25
2.9. 13-17 Yaş Grubunun Sanatsal Gelişim Özellikleri	26
2.10. Kolaj Tekniğinin Resim Eğitiminde Yeri ve Önemi	26
2.12. İlgili Araştırmalar	27

2.12.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	27
2.12.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	28

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Deseni	30
3.2. Çalışma Grubu	31
3.3. Deneysel Süreç	31
3.4. Veri Toplama Araçları	33
3.4.1. Kolaj ve Soyut Bilgisi Başarı Testi	33
3.4.2. Dereceli Puanlama Ölçeği	34
3.5. Verilerin Analizi	34

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	35
4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	46

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç	57
5.1.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	57
5.1.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	58
5.2. Öneriler	58
KAYNAKÇA.....	59
EKLER	65
Ek 1. Başarı Testi.....	65
Ek 2. Dereceli Puanlama Ölçeği.....	68
Ek 4. Etik Kurul İzni.....	70
Ek 5. Kurum İzni	71

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Tek grup öntest-sontest desen	30
Tablo 2. Çalışma grubuna ilişkin bilgiler	31
Tablo 3. Tek grup öntest-sontest desen örneği	32
Tablo 4. Soyutlama örneği.....	33
Tablo 5. Öğrencilerin “Aşağıdaki kavramlardan hangisi soyut sanat ile ilgili değildir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.	35
Tablo 6. Öğrencilerin “Aşağıdaki resimlerden hangisi soyut resim değildir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.	36
Tablo 7. Öğrencilerin “Aşağıdakilerden hangisi soyut ifade biçimlerinden biri değildir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.	36
Tablo 8. Öğrencilerin “Aşağıdakilerden hangisi soyut resim üslup özelliklerinden biridir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.	37
Tablo 9. Öğrencilerin “Aşağıdakilerden hangisi soyut sanat akımı ressamlarından biri değildir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.....	37
Tablo 10. Renk, çizgi ve doku gibi çeşitli unsurların bilinen nesnelere çağrıştırmayacak biçimde kullanımı sonucunda ortaya çıkan geometrik veya kendine özgü bir biçimi olmayan imgelerle oluşturulan düzenlemelerdir. Paragrafta verilen nitelermeler aşağıdakilerden hangisine aittir? sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.	38
Tablo 11. Öğrencilerin “Sanatın yüzey görünümünü değil onların içsel karakterini ifade etmesi gerekir. sanatçı bu özü şekil, çizgi ve renk ile ortaya çıkarmalıdır.” fikrini savunan bir sanatçı hangi akım içinde değerlendirilir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.	38

Tablo 12. Öğrencilerin “Modern Dünya ’nın başlıca ifade araçlarından birisi olan Soyut Sanat, yüzyıldan bu yana Almanya, Fransa, Hollanda, Rusya ve Avusturya gibi geniş coğrafyalarda etkinliğini sürdüren sanat hareketidir.....	39
Paragrafta boş bırakılan yüzyıl aşağıdakilerden hangisidir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.....	39
Tablo 13. Öğrencilerin “Kolaj tekniği en çok hangi akımla bilinmektedir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.....	40
Tablo 14. Öğrencilerin “20 yüzyılda hangi sanatçılar kolaj tekniğini kullanarak önemli eserler oluşturmuşlardır?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.....	40
Tablo 15. Öğrencilerin “Kolaj tekniği nedir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.....	41
Tablo 16. Öğrencilerin “Aşağıdaki sanatçılardan hangisi kolaj tekniğini kullanmıştır?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.....	41
Tablo 17. Öğrencilerin “Kolaj, modern kültürde aşağıdakilerden hangisi olarak adlandırılmaktadır?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.....	42
Tablo 18. Öğrencilerin “Joan Miro ile Kazimir Malevich ’e ait görsellere göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.....	42
Tablo 19. Öğrencilerin “Aşağıdaki resimlerden hangisi kolaj resim tekniğiyle yapılmıştır?” ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.....	43
Tablo 20. Nesnel olmayan soyut sanat, hayal ürünü olabileceği gibi, doğadaki bir nesnenin biçiminin sadeleştirilmesi, artırılması ve deformasyonu ile elde edilebilir. (.....) ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.....	43
Tablo 21. Sigmund Freud’un evrensel ifade ve simgeler üzerindeki çalışmaları, sanatta bilinçaltı ile ilgili arayışlar soyut sanatı geliştirmiştir. (.....) ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.....	44
Tablo 22. Kolaj resim tekniği geleneksel resim malzemelerinin yanında farklı malzemeleri de kullanmayı olanaklı kılmıştır. (.....) ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.....	44

Tablo 23. Fransızca ‘collage’ sözcüğünden gelen kolajın sözlük anlamı; kesme ve yapıştırma eylemleri ile ilişkisinden dolayı kelimenin Türkçe karşılığını ‘kesyap’ olarak tanımlanmaktadır. (.....) ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.....	45
Tablo 24. Analitik kübizmde sanatçılar birden fazla rengin tonları ile ilgilenmişler, sentetik kübizm de ana teknik kolajdır.(.....) ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.....	45
Tablo 25. A Kod Adlı Öğrencinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.	47
Tablo 26. B Kod Adlı Öğrencinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.	48
Tablo 27. C Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.....	49
Tablo 28. D Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.....	50
Tablo 29. E Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.....	51
Tablo 30. F Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.....	52
Tablo 31. G Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.....	53
Tablo 32. H Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.....	54
Tablo 33. I Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.....	55

Tablo 34. İ Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.....	56
--	----

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1. Pablo Picasso, Hasır Sandalyeli Ölü Doğa, 1912.....	6
Resim 2. Claude Monet, Güneşin Doğuşu 1872 T.Ü.Y.	9
Resim 3. Pablo Picasso, Kadın ve Armut 1909 T.Ü.Y.....	9
Resim 4. Pablo Picasso “Gitar, Notalar ve Şarap Kadehi” 1912.....	10
Resim 5. George Braque “Cam Sürahi ve Gazeteler” 1914.....	11
Resim 6. Carlo Carra, “Serbest Kelime” (1914).....	13
Resim 7. Alexander Rodchenko, “Kinophot dergisinde yayınlanan fotomontaj parodisi, geleneksel melodiler” 1922, Kolaj.....	14
Resim 8. Raoul Hausmann, “Abcd” 1920, Kolaj.....	14
Resim 9. Marcel Duchamp Çeşmesi 1917.....	15
Resim 10. Parodi yöntemiyle yapılmış “Mona Lisa” Marcel Duchamp.	16
Resim 11. Richard Hamilton “Bugünün Evlerini Bu Denli Çekici Kılan Nedir” 1956, Kâğıt Üzerine Kolaj.....	17
Resim 12. Sigmar Polke ‘Kathreiners Morgenlatte’ 1969, Kolaj.....	18
Resim 13. Cao-Ma ‘Recette’ (1970'lerden itibaren taranmış orijinal belgelerden oluşturulmuş dijital kolaj) 2012.....	18
Resim 14. Claude Monet, Saman Balyaları, Yaz Sonu, 1891, Musée d’Orsay, Paris, Fransa.	20
Resim 15. W. Kandinsky, İsimsiz, Kağıt Üzerine Suluboya, Hint Mürekkebi ve Kalem... 21	
Resim 16. Mat Kırmızı, Kandinsky, 1927, Özel Koleksiyon.....	22
Resim 17. Piet Mondrian Composition with Red, Yellow and Blue.....	22
Resim 18. A kod adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması.....	47
Resim 19. B Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması.....	48
Resim 20. C Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması.....	49
Resim 21. D Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması.....	50
Resim 22. E Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması.....	51
Resim 23. F Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması.....	52
Resim 24. G Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması.....	53
Resim 25. H Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması.....	54
Resim 26. I Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması.....	55
Resim 27. İ Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması.....	56

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
İBSA	: İki Boyutlu Sanat Atölye
DPÖ	: Dereceli Puanlama Ölçeği
DPA	: Dereceli Puanlama Anahtarı

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsanlığın yeryüzündeki varlığı ile başlayan sanat serüveni her çağda kendini geliştirip üretiminde farklı yolları kullanmıştır. 19. yüzyılda ard arda çıkan sanat akımlarının devamında farklılaşma arayışı içinde olan sanatçılara yeni kapılar açan kolaj tekniği soyut resimden Pop Art'a bir çok akımın tamamlayıcı unsuru olmayı başarmıştır. Teknolojinin gelişimine paralel olarak kolaj tekniği dijitalleşerek sanatçılara yeni fikirler sunmaya devam etmektedir.

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, alt problemleri, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Kolaj farklı özellikteki görsel nesnelerin bir yüzey üzerine anlamlı kompozisyonlar oluşturma amacıyla yapıştırılarak yapılan resim tekniklerinden biridir. Geçmişten günümüze kadar başta resim olmak üzere birçok sanat alanında kullanılan kolaj, kendine özgü etkili bir resim dilidir. Değersiz bir nesneyi arı bir estetik objeye dönüştürebilme özelliğine sahip olan kolaj zaman içerisinde apayrı bir sanat formuna dönüşmüştür (Kaplanoğlu, 2008). Ayrıca sanatın estetik ve varlık boyutunu sorgulayarak "Dünya sadece olduğu gibi resmedilir" düşüncesini de sona erdirmiştir (Acar, 2013). Meydana gelen bu değişim soyut bir düşünce anlayışının oluşmasına zemin hazırlamıştır.

Sanat eğitiminde özellikle soyut gibi anlaşılması zor olan konuların 13-17 yaş aralığındaki öğrencilere daha kolay öğretilmesi için teorik öğretilerin yanında zengin materyallerin kullanıldığı uygulama tekniklerine de ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmayla soyut işlemler evresinde olan güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin sanatsal faaliyetlerini gerçekleştirirken mevcut öğrendikleri kalıpların dışına çıkarak geniş anlatım imkanına sahip kolaj tekniği ile daha belirgin, özgün soyut resim yapacakları düşünülmektedir. Çalışma sonrasında öğrencilerden modern sanatı ifade edebilen ve yapıtlar ortaya koyabilmeleri beklenilmiştir (Alparslan, 2018).

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Elazığ ilinde Kaya KARAKAYA Güzel Sanatlar Lisesi'nde öğrenim gören öğrencilerde kolaj resim tekniğinin soyut resim yapma becerilerine etkisinin olup olmadığı incelenmektedir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Çalışma grubunun ön test ve son test başarı ölçeklerinde akademik açıdan anlamlı bir fark var mıdır?
2. Çalışma grubunun ön test ve son test resim çalışması dereceli puanlama ölçeği puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Araştırma ve uygulamalardan elde edilen sonuçların;

- Bireyin soyut resim algısını geliştirmesi açısından milli eğitimin program geliştirme çalışmalarına katkı sağlayacağı,
- Sanat eserlerine farklı yöntemlerle yeni anlamların yüklendiği çağdaş sanat dünyasında kolaj resim tekniğinin güzel sanatlar lisesi öğrencilerine bilgilendirici olacağı,
- Araştırmaların ve uygulamaların bu alanda yeni araştırmalara kaynak olacağı düşünülmektedir.
- Öğrenciler kolaj tekniği ile modern sanat doğrultusunda eserler ortaya koyabileceklerdir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Öğrencilerin eğitimine yönelik uygulamaları 2021-2022 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
- Elazığ ili Kaya KARAKAYA Güzel Sanatlar Lisesi ile sınırlıdır.
- 13-17 yaş grubu ile sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

- Öğrencilerin konu ile ilgili test ve uygulama çalışmalarında farkındalık sahibi oldukları varsayılmaktadır.
- Örneklem evreni temsil edici niteliktedir.
- Çalışma grubunun, soyut konusunu kavrayarak resimlerine yansıttıkları varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Sanat

Bir duygunun, tasarımın veya güzelliğin kişiyi etkileyici anlatımıdır (TDK Sözlüğü, 2011).

Soyut

Beş duyu ile kavranamayan ancak akılla tasarlanan, var olduğuna inanılan, hacimsiz, şekilsiz, kavramları ifade eden kavramlardır (Eroğlu, 2003).

Soyut Sanat

Bütün dış gerçekleri reddeden, yalnız yalın renk ve formlarla estetik duygular, heyecanlar uyandırmayı amaçlayan bir sanat türü ve kavramdır (Eroğlu, 2003).

Soyutlama

Bir nesnenin özelliklerinden veya özellikleri arasındaki ilişkilerden herhangi birini tek başına ele alan zihni işlem, gerçeklikle ayrılmaz olanı düşüncede ayırma olarak tanımlanır. (Eroğlu, 2003).

Kavramsallaştırma

Duyumsal bilginin ortak yanlarını bir araya getirerek öteki parçalardan soyutlayarak oluşan durumdur. (Tonta, 2015).

Sembolleştirme

Gizli ve örtülü olana ulaşmak için bir sondaj, sezilen, ama düşüncemizin hakimiyet alanı dışında kalan bir olguya ulaşabilme, onu his ve idrak alanımıza indirebilme deneyimidir. (Tonta, 2015).

Biçim

Bir nesnenin görme ya da dokunma organları ile algılanabilmesini sağlayan kendine özgü gerçekliğidir (Eroğlu, 2003).

Deformasyon (Biçimbozumu)

Biçimi bozmak anlamındadır. Biçimlendirilişin dinamik bir olgusu olarak değerlendirilir (Eroğlu, 2003).

Kolaj

Kolaj düz bir yüzey üzerine fotoğraf, gazete, dergi kağıtları, eliş kağıdı ve benzeri malzemelerin yapıştırılmasıyla uygulanan bir resim tekniğidir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesine ait bilgiler ve ilgili ulusal ve uluslararası araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kolaj Nedir?

Türk Dil Kurumu tarafından kes yapıştır anlamına gelen kolaj; Fransızca *coller* sözcüğünden türemiştir. Belirli bir yüzey üzerine herhangi bir sanat değeri taşımayan dergi, gazete, kumaş ve çeşitli atık malzemelerin yapıştırılmasıyla yapılan bir teknik olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2020). Kolajın içerik ve yöntemi ile ilgili tanımını genişletecek olursak, yüzey üzerine yapıştırılan her türlü canlı cansız malzemeyi bulunduğu bağlamdan koparıp kurgusal kaygıyla yeni bir bağlama dönüştürme eylemi diyebiliriz.

Kolajın ilk kullanımı ilkel topluluklara kadar uzanmaktadır. Mısır duvar resimlerinde figürleri daha gösterişli hale getirmek için süsleme amaçlı kullanılan kolaj sanatsal ifadesine 20. yüzyılda ulaşmıştır. 19. yüzyılın sonlarında Edouard Manet, Claude Monet ve Paul Cezanne gibi empresyonist sanatçılar ışığın nesnelere üzerindeki renk değişimini fark etmişler renk ve ışık gibi sanatsal öğelere yönelerek resimde nesnel gerçekliği reddetmişlerdir. Resimsel gerçekliğe dönüşmek için doğadaki gerçeklikle yarışmışlardır. Sanatçı gerçekliğin çerçevesini kırarak kendi estetik öznelliğinin zaferini ilan etmiştir.

1912’de Picasso ve Braque sentetik kübizmle modern sanat tarihinin sayfalarını açmışlardır. Boya ile eşdeğer tuttıkları hazır malzemeleri (yazılı, yazısız, baskılı malzemeler) yüzey üzerine yapıştırarak ve üst üste bindirerek açık koyu değerlerle resimsel dokuyu zenginleştirmişlerdir. Çağın tüm sanat akımlarını etkileyen ifade dili kolaj Hoffman’ın ifadesiyle “Sayısız yeni gerçekliğe öneri veya olanak sağlayabilecek çok katmanlı ve göstergeli yapısı nedeniyle, yirminci yüzyılın bütün sanat formlarının kusursuz tipik bir örneği olabilir.” cümlesinde bir hale dönüşmüştür (Brockelman, 2001).

Resim 1. Pablo Picasso, Hasır Sandalyeli Ölü Doğa, 1912

Kolajın bu gücünü fark eden dadaistler akıl ve mantığın her şeyin üzerinde sorumlu olduğunu savunarak yaptıkları eserlerle kolaja altın çağını yaşatmışlardır. Fovizm, Popart, Soyut Sanat, Sürrealizm gibi akımlar çalışmalarına katmak istedikleri yeni anlamları kolajla anlatma yoluna gittiler (Greenberg, 2018).

Tek bir eserde birden fazla metin ve görseli barındıran çok yönlü sanat formu kolaj Kathen Vaugen tarafından ontolojik tuhaflık olarak ifade edilmiştir. Bu sanatsal süreç içerisinde sanatçı sezgisel denemelerle yaratıcılığına anlamlar katarak eserinin ontolojik inandırıcılığına katkı sağlamaktadır. Vaugen Dünya tuhaflaştıkça başka türlü düşünmemize izin veren yeni vizyon ve kuramlar üretmemiz için dünyayı yöneten eski simetrisini atlamak zorundayız demiştir (Vaugen, 2005).

Brockelman'a göre kolajın amacı "gelenekseli aşmak resme yeni bir temsil ve yanılısına yaratmaktır" der. Kolaj gerçeğe benzerliğin zarar görebileceğine bakmaksızın gerçeklik algısını niteliksel değişime uğratarak heykelsi sonuçlara heykelsi olmayan yollardan ulaşan bir teknik olma özelliğine sahiptir (Greenberg, 2018).

Plastik sanatlar alanında 20. yüzyılın en önemli yeniliği olan kolaj dünyadan görme biçimini değiştirmesini talep etmiştir. Bu yeni görme biçimi sanat öğelerini tek bir kompozisyonda toplanmasını her bir öğenin bütünlüğünün bozulup parçalara ayrılmasını ve bütünü yeniden kurma prensibinde birçok kez okunmasını talep etmiştir. Böylece resim yeni bir hakikat ve deneyim duygusuyla temsil bilincini ortadan kaldırmış ve gerçeğin merkezine kendi gerçeğini yerleştirmiştir. Bu bağlamda kolaj coğrafik ve ideolojik ayrımları aşan yirminci yüzyıl felsefesindeki en geniş gelişmelerden bir olmuştur (Brockelman, 2001).

Adnan Turani kolağı sanat nesnesi olarak şöyle yorumlar. “Kübistler endüstri döneminin psikolojik etkisiyle yeni resim ögesi sağlamak amacıyla doğa kompozisyonu ve estetiğı yerine plastik sanatlara farklı kapılar açmayı başarmışlardır. Nesnenin biçimlerini parçalayıp gerçek görüntülerini yitirtmişlerdir. Bu düzenleme ile yabancı nesnelerin bir araya getirme fikri doğmuştur. Böylece sanatla hiçbir ilgisi olmayan endüstri atığı parçalar yüzey üzerine yapıştırılarak gerçeklik yolunda sanatsal malzemelere dönüştürülmüştür.” diyerek bu buluşla Picasso ve Braque'nin sanat dünyasında sanat nesnesini ele alış biçimlerini değiştirerek modern sanat tarihinin sayfalarını açtıklarını belirtmektedir (Turani, 1999).

Kolaj tekniğı birçok sanat disiplini (edebiyat, müzik, şiir, heykel, tiyatro, sinema) tarafından bir anlatım dili olarak kullanılmıştır. Plastik sanatlar disiplininde kolaj; hareket, ritim, zıtlık, denge, doku gibi kompozisyon elemanlarının kullanılmasıyla ve yüzey üzerinde tonlamalar sağlayan önemli bir plastik öge olarak kullanılmaktadır. Ulus Baker “ ‘Kolaj’, ‘bulunmuş nesnelere’, derlenip toparlanmış her şey, bir sanat eseri olarak organize edilebilir hale geldi.” diyerek aslında mevcut parçaların tek başına bir anlamı olmadığını ancak iyi bir organizeyle değer kazanacağını ifade eder. Kolaj tekniğinin sanatçıya hem malzeme çeşitliliğı hem de özgür bir ifade alanı kazandırdığını anlatmaktadır (Baker, 2016).

Sanatçı eserinin ilgi çekiciliğini geniş bir hayal gücüne borçludur. Bu hayal dünyasında parçaların bütünlüğünü sadece biçimsel bir kurguyla değil düşünce süzgecinden geçirerek sağlayabilir. Guillaume Apollinaire kolaj tekniğinin sanatçıya vermiş olduğu bu keşfetme duygusunu şu sözlerle ifade eder: “Tam olarak önemseydiğimiz ve nasıl kullanacağımızı bilmediğimiz malzemelerle gerçekliğı ifade etmeyi araştırdık” der (Gaurady, 2011). Bu anlamda kolaj geleneksel anlatılara meydan okuyan görsel bir şiir haline gelmektedir. İfade edilemeyen duygu durumlarını izleyicide uyandırma gücüne sahip olan kolaj modern çağın bir aracı ayrıca postmodern kavramların da habercisidir (Knowles, & Cole, 2008).

2.2. Modernizm ve Kolaj

Temelleri 17. yüzyılda Rönesans döneminde atılan 19. yüzyılın ikinci yarısında Fransa'da başlayıp tüm dünyada kültürel bağlamda değişimlerin yaşandığı uzun periyoda modernizm denilmektedir. Aydınlanma dönemi olarak da bilinen modernizm gelenekselliğın yitirildiğini bu yüzden de bilgi ile ilerlemenin gerekliliğini savunan yeni

bir dünya yaratma sürecidir. “Müzeleri yok et!” en gözde temalarıydı. Berman’a göre modernizm insanlarda büyük bir şaşkınlığa sebebiyet vermiştir. Çünkü çok hızlılık, (fotoğraf makinesinin icadı) kocaman fabrikalar ve devasa sanayi bölgeleri insanlığı derinden etkilemiş bu etkilenmenin sonucu olarak modernizm ortaya çıkmıştır (Taylor, 2004).

Savaşları ilim ve bilimle engelleyeceğiz iddiasında ortaya çıkan modernizm ile ilgili Gombrich şu ifadeleri kullanmıştır. “19. yüzyılın tarihi hiçbir zaman en fazla para kazanan ve eser üretenlerin tarihi değil zamanın otoriterliğini çekinmeden eleştiren tek başına karar alıp kararından dönmeyen sanatı için yeni bir dil yaratanların olacaktır” der (Gombrich, 1995).

Peter Gay’a (2010) göre “modernizmi örneklemek tanımlamaktan daha kolaydır”. Bu durum aslında modernizmin çok çeşitliliğine açık bir övgüdür. Çünkü modernizm çeşitlilik arasında birlik ve ayırt edilebilir bir üslubu ifade eden düşünce, duygu ve fikir iklimi ve insanın kendine dönüklük eylemidir. “Beni şaşırt” ve “Yeni olanı yap” sloganlarıyla ressam resimlerinin konusunu doğada değil kendi doğasında aramaya başladı. Bu nedenle Brokelman’nın deyimiyle giderek tuhaflaşan, görsel ve doğrusal olmaktan uzaklaşan dünyada yaşadığımızın farkına varmak için araştırmacılar keşfetmeye yöneldiler (Brockelman, T. P. 2001).

Gerçekliğin algılanmasında Einstein’ın görelilik kuramıyla birlikte insanoğlu kendini inceleme sorumluluğu ve bireysel yaratıcılığı sürecin tamamlanmasında olmazsa olmaz görmüştür. Ressamlar natüralist resim anlayışından kopup anlaşılması zor yeni yolları arayış içerisine girmiştir. Bu durum çok sayıda sanat akımının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Kayserili, & Satır, 2013).

Sanatçının nesne ile olan ilişkisi tüm resim tarihi boyunca devam etmiştir. Yeni bir dil yolunda nesnel anlatım sınırlarının sonuna gelen ressam nesnenin gün içerisindeki değişen renklerini ve gerçeğin başka görünüşlerini özgürce anlatarak modern sanata empresyonizm(izlenimcilik) akımı ile giriş yapmıştır. Subje obje ilişkisi değiştikçe farklı zamanlarda farklı yorumlamalar meydana gelmiştir. Çünkü üslup farklılığı yeni ve özgün yansımaların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Resim 2. Claude Monet, Güneşin Doğuşu 1872 T.Ü.Y.

Biçimin doğrudan aktarılma amacı Post Empresyonistlerce de devam etmiştir. Ta ki Paul Cezanne'nin biçimi en yalın geometrik bir yapıya indirgeyişine kadar. Cezanne biçimin yalın görüntüsünün dışında her türlü süsü reddeder, yapıyla izleyici arasında doğrudan anlatımı tercih eden bir anlayışı vardır. Cezanne'nin yolundan yürüyen Picasso analitik kübizm dediği dönemde iki boyutlu yüzeylerde çok kaçıklı perspektifi kullanarak ve görünümleri çakıştırarak biçimin bütün yönlerini heykel tadında aktarmayı amaçlıyordu. Bu amaçla nesneyle kurulan bağın temelini göz değil akıl ve zihin almıştır. Görüleni değil düşünüleni anlatmak esas olmuştur.

Resim 3. Pablo Picasso, Kadın ve Armut 1909 T.Ü.Y

Sentetik kübizmde ise kolaj malzemeler kullanılarak nesnenin kendi resmini yapmak yerine onu temsil eden başka unsurlar kullanılarak müziğin diline ulaşılacak

istenmiştir. Picasso'nun meydana getirdiği bu özgün kübist dil biçimin kendisinden kopuşu ve resim sanatının yepyeni bir dünya görüşü olmuştur. Biçimde gerçeklik yolunda “Ben aramam bulurum.” diyen Picasso 20. Yüzyıl modern hayatına tamamen uyumlu kolaj tekniğini bularak adeta biçimsel bir devrim gerçekleştirmiştir. Kolajın dilsel göstergeleri, kitlelere ulaşma özelliği ve çok anlamlılığı çağın sanatına sınırsız ifade olanağı sağlamıştır (Honour, & Fleming, 2016).

Resim 4. Pablo Picasso “Gitar, Notalar ve Şarap Kadehi” 1912

Greenberg'e göre Kant'ın sanattaki karşılığı ilk modernist ressam ise Manet'tir (Gay, 2017). Post Empresyonizm ile kendi duygu durumlarını ve trajedilerini anlatmış, Fovizm ile vahşi renkçi bir yol tutmuş, kübizm ile nesnenin geometrik şekillerini esas alıp parçalamış, Fütürizm ile zaman ve hareketi bir potada sunmuş, Dadaizm ile ironik isyankarlaşmış, Sürrealizm ile mantık dışına taşmış, ve Postmodernizm ile kavramsallaşıp, eşyanın dış görünüşünden kopmaya, soyut sanata kadar gitmiştir. Sanat akımları, biçimin alanını ve referansını sadece yüzeyde değil izleyicinin zihninde inşa edilmesi fikrini savunarak ifadeyi daha yüksek seviyelere taşımışlardır (Lynton, & Chester, 1980).

Resim 5. George Braque “Cam Sürahi ve Gazeteler” 1914

Modern resim, sanatın geçirdiği evrimin bir sonucudur. Picasso ve Braque'nin öncülük ettiği kübizm sanat akımı basitleştirme sanatı olarak da tanımlanmıştır. Braque ve Picasso resimlerinde objelerin tamamen tanınmamasını istemiyorlardı. İstedikleri, aradıkları ve buldukları yeni yüzyıla imkanlar sunacak olan yeni bir resim diliydi. İşte parçalama, değiştirme, çözümlenme ekleme gibi bir dil tam da kolaj tekniğinin diliydi. Görüneni sanat yapıtının içinde gösterip sanatın kendisi olduğunu anlatmışlardır. Böylece Geleneksel tasvir anlayışı yerine kübizm akımı sanat dünyasına estetik kavramını sorgulatacak yepyeni bir ifade aracı kazandırmışlardır (Yavaşca, 2017).

2.3. Postmodernizm ve Kolaj

Postmodernizm 1960'lardan itibaren gelişen modernizm sonrası anlamında kullanılan bir kavramdır. Greenberg postmodernizmi yüksek modernizm olarak tanımlar. Sanatın tanımında kırılmaların yaşandığı bu süreçte, sanat eseri büyük ölçüde dönüşüme uğramıştır. Sanatın iki boyutluluğunu ve biçimsel yönünü eleştiren sanatçı, 'yaratacak bir şey kalmadı' diyerek “Şey”in ardındaki düşüncelere yönelmiştir. Kübist kolaj bu anlamıyla postmodern sanatın yolunu açmıştır. Sanatın sadece resim ve heykelden ibaret olmadığını belirli bağlamlarla düşünülürse hazır nesnelere de sanat eseri kabul edilmiştir. Teknolojinin sunduğu imkanlar resim sanatına zengin anlatımlar kazandırmış, sanat hayatın her alanında sergileme olanağına sahip olmuştur.

Kolaj modernitenin bir buluşu olmasına rağmen postmodernizmde sıklıkla kullanılmıştır. Kolajın parçalılık yapısı ve çoklu söylemlerin kesişimini temsil etme özelliği postmodernizm akımı ile uyuşmasında etkindir. Postmodernizm geçmişi tamamen reddetmiyor hatta geçmişe özlem duyuyordu. Kolaj tekniğinin geçmişle bugünü birleştiren yapısı en belirgin ortak özellikleridir. Kapitalist sisteme ve tek tip insan modeline karşı isyanı kolajın diliyle anlatmıştır. Kolaj ile plastik sanatlar doğasında var olan kölelikten kurtuldu, diyebiliriz. Bu kurtuluşu Bedri Rahmi Eyüboğlu şöyle ifade eder. *”Yeni resimle eski resmi kesin olarak ayıran özelliklerden biri de kullanılan malzemedir. Bundan yüz yıl önce yetmiş elli boyunda muşamba veya tahta üzerine yapılmış yağlı boya bir tabloya bir çorap parçası, bir zıpzip, bir çatal veya bunlara benzer bir şey yapıştırılan ressama muhakkak deli derlerdi. Yağlı boya resmin kendine has değişmez kanunları vardır. Değil çorap, çatal yapıştırmak, kullanılan yağ, fırçayı, zemini değiştirmek kimin haddine! Günümüzün ressamı işine sulu boya ile başlıyor, pastelle, tebeşirle, kömürle devam ediyor. Toz halindeki boya zerrecikleri üzerine çok kuvvetli bir yapıştırıcı püskürttükten sonra yağlı boyaya geçiyor. Bütün bunlarla elde edemediği, yıllardır hasretini çektiği herhangi bir renge, (O çevreye gelip yerleşen bir cam parçasında, seramikte, madene işlenmiş bir parçada, deri, kumaş, çakıl, ağaç kabuğu, kaya, toprak, kısacası uzun süre rengini değiştirmeyen her şey olabilir.) nerede rastlarsa çevresine aktarıyor”* (Eyuboğlu, 1986).

Postmodernizm, Dadaizm ve Fütürizm gibi sanat akımlarıyla ilk oluşumunu gösterdi. Endüstri toplumunun dinamizmini anlatmak için zaman ve hareket kavramlarını kullandılar. Her şey görüldüğü gibi olmamalı gelecekçilik manası taşıyan Fütürizm akımı kübistlerin aksine kendi alanını sadece plastik sanatlarla sınırlandırmamış resim, heykel, mimari, edebiyat, şiir, müzik ve drama olmak üzere birçok alanda kendini gösterme fırsatı bulmuştur. Fütürist resim anlayışı kübist resim anlayışından farklı olarak mekaniksel bir görüntüye bürünmüştür. Kolaj tekniği ile yapılmış “Manifestazione Inverventista” adıyla Carlo Carra’ ya ait eserde akımın sembol olmuş mekanik görünümü net bir şekilde görülmektedir (Lynton, 1991).

Resim 6. Carlo Carrà, “Serbest Kelime” (1914)

Dada da ise isyan duygusu vardır, “Oyuncak Tahta” anlamı taşıyan Dada sözcüğü 20. yy başlarında ortaya çıkmış Fransızca bir kelimedir. Mantık ve sıra dışı bir söylem olan Dada; kural tanımaz, değer bilmez, reddedici marjinal bir hareket olarak Kübist sanatçıların aksine kolajlarında yazılara da ayrı bir önem göstermişlerdir. Fotoğrafi kullanarak kolaj tekniğini bu yeni ifade anlayışıyla buluşturup sıklıkla kullanmışlardır (Şahin, 2015).

Fotoğrafi kolaj tekniğinde malzeme olarak kullanan Dadaistler gibi konstrüktivist sanatçılar da kolaj mantığıyla yapılmış fotomontajı gerçeklik yanılsaması meydana getirmek amacıyla resimlerinde kullanmışlardır. Modern anlamda ilk fotomontajı Alexander Rodchenko isimli sanatçı bulmuş, gelmiş geçmiş en iyi grafikerlerden biri olmuştur (Ergün, 2014).

Resim 7. Alexander Rodchenko, “Kinophot dergisinde yayınlanan fotomontaj parodisi, geleneksel melodiler” 1922, Kolaj

“Sanat, müzik, şiir, tiyatro, dans ve politika unsurlarını benimseyen Dadaizm akımı, Kübizm veya Fovizm gibi bir sanat tarzından çok kuruluş karşıtı bir manifesto ile daha protest bir harekettir. Dada'nın vaatlerini yerine getirmek için en ideal ifade aracı olarak kullandığı ve en fazla ürettiği alan hiç şüphesiz “kolaj”lardır. Akımın önemli kolaj sanatçıları; Jean (Hans) Arp, Hannah Höch, Raoul Hausmann, Kurt Schwitters, Marcel Duchamp, Max Ernst George Grosz, Man Ray'dir.”

Resim 8. Raoul Hausmann, “Abcd” 1920, Kolaj

Dadaistlerden etkilenecek kolaj tekniğini eserlerinde sürrealistler de sıklıkla kullanmışlardır. Kurucu sanatçı Andre Breton “Tüm sanat faaliyetleri bilinçaltı kaynaklıdır.” demiştir. Bu sebeple alışlagelmiş bilgilerden çok şuuraltı bilgilerin eserlerinin kaynağı olduklarını savunmuşlardır (Beksaç, 2000).

Marcel Duchamp’ın gündelik hazır-nesnelere resimdeki temsiliyeti değiştirmiş bir bakıma Kübist kolajın bıraktığı yerden devam etmiştir ama Duchamp yaşamdan aldığı bir parçayı yapıtın içine dahil etmemiş, sıradan bir nesneye doğrudan sanat yapıtı olma özelliği yüklemiştir. Nesneyi temsil zorunluluğundan çıkararak bu tavır, yaşam ile sanat arasındaki dolaysız mevcudiyeti somutlaştırmış, tamamen kavrama yöneltmiştir.

Resim 9. Marcel Duchamp Çeşmesi 1917

Amerikalı eleştirmen Harold Rosenberg'in (1906-1978) deyiimiyle Duchamp’ın hazır nesnelere bir tür "kaygı nesnesi"ne dönüşür. Duchamp, sanatın ne olduğuna ilişkin alışlagelmiş üretim, sunum ve değerlendirme ölçütlerine ilişkin beklentileri yerle bir ederek estetik beğeni ölçütlerinin nasıl şekillendiğini sorgulamış, bütün ilgiyi üzerine çekerek, sanatı bir yetenek ve beceri eyleminden çıkarmış düşünce üretme eylemine dönüştürmüştür (Antmen, (2009).

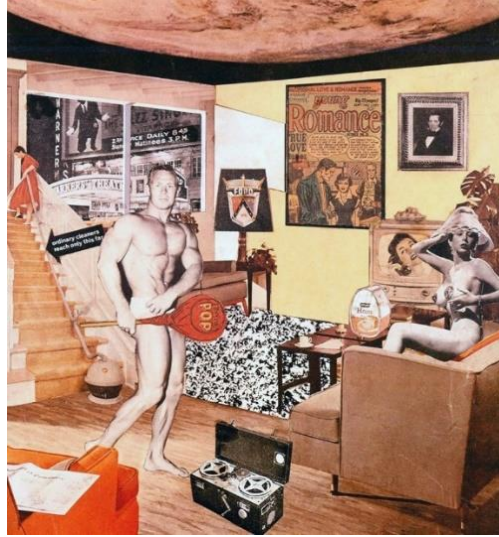
Amacı izleyicilerin ilgisini çekmek ve görsel algılarını sarsmak olan postmodern sanat, alışlagelmiş anlayışları ve yücelik estetiğini bir tarafa bırakıp dengeleri altüst eden kolajı kullandığı gibi parodi, alıntı, pastiş, temellük, ironi gibi birçok sanat tekniğini de kullanılmıştır. Eski ve yeniye buluşturma adına geçmişin sanat eserleri üzerinden yeni üretimler meydana getirmek mübah görülmüştür. Herkes sanatçı

olabilir fikriyle o zamana kadar düşünülmemiş her türlü fikirden yararlanmak ve tesadüfi sonuçlar beklemek çalışmalara yenilikler katmıştır. Özellikle Duchamp'a ait bıyıklı Mona Lisa K. Schwitters'in eski montaj yapıtları ve birçoğu bunlara örnektir.

Resim 10. Parodi yöntemiyle yapılmış “Mona Lisa” Marcel Duchamp.

Postmodern sürecin bir diğer sanat akımı ise Amerika’da 1960 yıllarında tüketimin artırılması için reklam unsuru olarak ortaya çıkmış Popart’tır. Dadaizm ile Sürrealizm akımlarının birbirlerini etkilemesi sonucu “Soyut Dışavurumculuk” yani Pop Art doğmuştur. Neo Dada olarak da bilinen Popart halen günümüzde etkisini gösteren ve çoğu sanatçıya esin kaynağı olan Popart tanıdığımız bildiğimiz tüketim nesnelerini alışılmış görüntülerinin dışında bir hale getirmeyi kolaj tekniğini uygulayarak başarmışlardır. Popart sanatçıları Richard Hamilton, Claes Oldenburg, David Hockney, Tom Wesselman, Allen Jones, Eduardo Paolozzi, Andy Warhol,, Roy Lichtenstein gibi sanatçılardır (Develioğlu, 2015).

Resim 11. Richard Hamilton “Bugünün Evlerini Bu Denli Çekici Kılan Nedir” 1956,
Kâğıt Üzerine Kolaj

2.4. Günümüz sanatı ve Kolaj

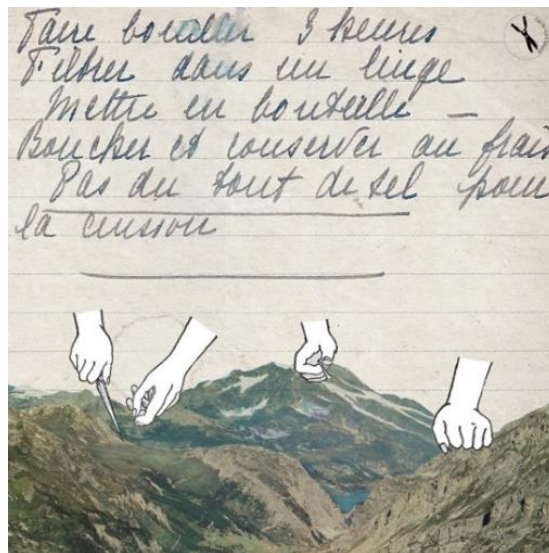
Teknolojinin hızla yayıldığı günümüzde çok kültürlülükle birlikte biricikliğin yok olduğu ve sanat eseri üretiminde eklettik bir özelliğin var olduğu görülmektedir. Kolaj özelliği taşıyan günümüz dünyası gelişen bilgisayar programları ile karmaşık yeni zaman-mekân alanları oluşturulmakta ve farklı anlamlarla harmanlanarak melez bir zaman mekan kolajı haline gelebilmektedir. Yeni biçimsel sunumlarıyla fiziksel olmayan dijital sanat seri üretimi kullanarak geniş bir malzeme imkanıyla izleyiciyi hayrete düşürmüş bir çok alanda derin ve geniş bir bakış açısı ortaya koymuştur (Pazarlıoğlu Bingöl, & Çevik, 2020).

Elle kesip yapıştırdığımız kolajı dijitalleştirerek elektronik ortama taşıyan sanatçı, Adobe Photoshop ile Adobe Illustrator programlarıyla sanat eseri üretme sürecini daha da zenginleştirmiştir. Böylece teknolojinin imkanlarıyla sınırı olmayan küresel alanlar sanatçılara açılmıştır. Fiziki olmayan ortamlarda fiziki olmayan objelerin meydana getirilmesiyle dijital sanat herkesin birer sanatçı olmasının yanında gündelik hayatımızın birer parçası haline gelmiştir. Kolaj tekniğinin de kabiliyeti sonucu sanat yapısının üretkenliğine özgünlükler katılmıştır (Yıldırım, 2019).

Resim 12. Sigmar Polke 'Kathreiners Morgenlatte' 1969, Kolaj

Gelişen teknoloji ile sanatta yeni yaklaşımların ve sanatsal üretimlerin meydana geldiğini görmekteyiz. Bir tıklama ile pozitifin negatif olması, negatifin pozitif olmasından tutunda kes yapıştırmanın, eklemelerin çıkarmaların, efektlerin, manipülasyonların kurgusal bir dil olan kolajın işini kolaylaştırdığını söyleyebiliriz. Bu sayede özellikle Dijital ortamlarda kolaj ve montaj gibi teknikler neye ulaşmak istiyorsak ona ulaşmamızda bize oldukça fazla imkan sağlamaktadır (Koca, 2014).

Resim 13. Cao-Ma 'Recette' (1970'lerden itibaren taranmış orijinal belgelerden oluşturulmuş dijital kolaj) 2012

Günümüz teknolojisiyle kolajı harmanlayan birçok sanatçı vardır bunların en önemlilerinden biri olan Refik Anadol dijital ortamda bulunan çeşitli verileri yapay zekâyı da kullanarak hareketli görseller oluşturmaktadır. Refik Anadol malzeme olarak bazen bir orkestra arşivini bazen de hastaların beyin dalgalarının kayıtlarından oluşan verileri görselleştirerek oluşturmuştur. Yaptığı bu çalışmalar sayesinde uluslararası bir üne kavuşan Anadol kolaj sanatının malzeme çeşitliliği konusunda sınırları zorlamaktadır. Bir başka uluslararası üne sahip olan yeni medya sanatçısı olarak adlandırılan Zach Lieberman' Refik Anadol gibi teknoloji ve sanatı harmanlayan sanatçıların önde gelene isimlerinden biridir. Zach Lieberman ürettiği sanat eserlerinde yazılım programları ile üretilen birçok malzeme kullanmıştır. Kuşkusuz farklı ortamlardan elde edilen bu malzemeler geleneksel kolajın ana maddesi olan kâğıdın yerini alarak dijital çağın kalıbına girmiştir. Zach Lieberman bilgisayar programlarının yanı sıra otomobil lastiği izlerinden, video kameralardan, mobil cihazlardan ve sosyal medyanın sonsuz döngüsündeki malzemeleri harmanlayarak birçok farklı türde sanat eseri üretmiştir. Yeniliğe açık, kendine özgü tavrı ve günümüz teknolojisinin sınır tanımaz yükselişi ile yeni bir ivme kazanan kolaj tekniği, günümüz sanatçılarının en önemli esin kaynaklarından biri haline gelmiştir.

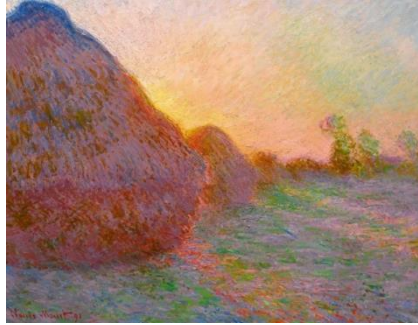
2.5. Soyut Sanat ve Kolaj Tekniği

20. yüzyıl çağdaş resim anlayışı taklit (mimesis) düşüncesinin yerine büyük ölçüde gerçekliğin ötesindeki soyut resim anlayışına geçerek 21. yüzyılda nesnelerin somut yönlerini tasvir yerine düşünsel yönlerini ele almayı ayrıca görmeye dayalı anlayış yerine düşünmeye dayalı bir anlayışı tercih etmiştir.

20. yüzyılda bilimsel, teknolojik buluşlar ve yaşanan toplumsal olaylar sonucu köklü değişimler ressama natüralist gerçekliğin ötesinde ilk defa karşılaşacağı bir dünyanın kapılarını aralamasına neden olmuştur (Satır ve Kayserili, 2013). Platon “Dünyadaki her şey taklittir, sanat ise bu taklitlerin ikinci taklitleridir. Nesnenin sadece görünür kısmını değil düşünce boyutunu da ele alıp birlikte yansıtmak bizi asıl olana gerçeğe ulaştırır” ifadelerini kullanmıştır.

Resimde ki ikonografi anlayışından kopuş yeni bir devrin doğuşu olmuştur. Elbette her doğum gibi bu doğum da sancılı olmuş soyut resim uzun süre ağır eleştirilerin hedefi olmuştur. Kimi zaman Marksistler tarafından burjuvazi, kimi zaman da Nasyonel Sosyalistlerce arı olmayan ırkların ürünü olarak nitelendirilmiştir. Ancak

soyut sanat kavramların gücünü ve zenginliğini yüklenerek karşıtlarına kendini kabul ettirmeyi başarmıştır. Soyut sanatın bu betimleyici anlayışa meydan okuması birçok düşünceyi de cesaretlendirmiştir. Fovizm, Ekspresyonizm, Fütürizm, Sürrealizm, Orfizm gibi sanat akımlarının ortaya çıkmasına vesile olmuştur (İpşiroğlu, 1991).

Resim 14. Claude Monet, Saman Balyaları, Yaz Sonu, 1891, Musée d'Orsay, Paris, Fransa.

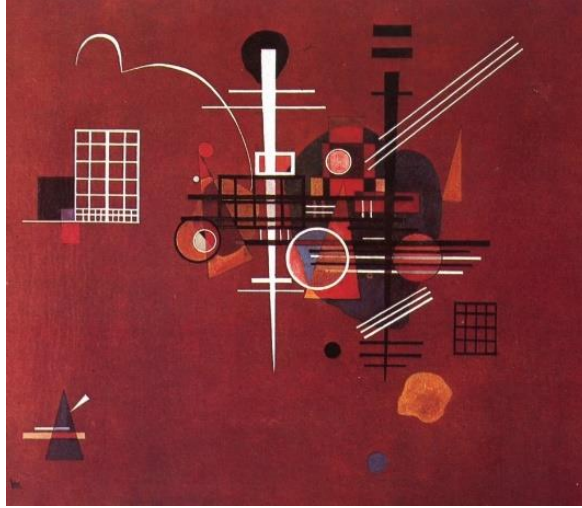
İlk soyut resim düşüncesi Kandinsky'nin Claude Monet'in resim sergisini gezerken "Saman Yığını" adlı tabloyu eserin klasik anlamlandırma algısından farklı değerlendirmesiyle oluşmuştur. Kandinsky "*İlk defa aniden, hayatımda, bir tablo gördüm. Resme göre bir balya samandı ama resimde onu göremiyordum. Bu nesneyi ayırt edememe kabiliyetsizliği beni rahatsız etti. Ressamın bu kadar karmaşık bir şekilde resim yapmaya hakkı olmadığını düşündüm. Bu tabloda nesnenin olmadığını hayal meyal hissettim*" demiştir. Monet'in "Saman Yığını" resmi ışığın etkisiyle kütleli ve lekeli bir ifadeye dönüşmüş formel görüntüden çok renk anlatımlarının ağır bastığı bir resimdir. Bu nedenle Kandinsky ilk defa nesnesiz bir resim yapma fikriyle karşı karşıya kalmıştır. Tarihsel bir sürecin ürünü olarak ortaya çıkan soyut resim ilk Kandinsky ile kendini tanıtmaya başlamıştır. Sanki sulu boya gibi şeffaf bir etkiyle yapmış olduğu "Sarı Kırmızı Mavi" adlı ilk resminde renkleri sanatçı büyük bir ustalikle kullanmıştır (Akbulut, & Şehirli, 2021).

Resim 15. W. Kandinsky, İsimlessiz, Kağıt Üzerine Suluboya, Hint Mürekkebi ve Kalem, 49.6x64.8 cm., 1910, Ulusal Modern Sanat Müzesi, Georges Pompidou Merkezi, Paris

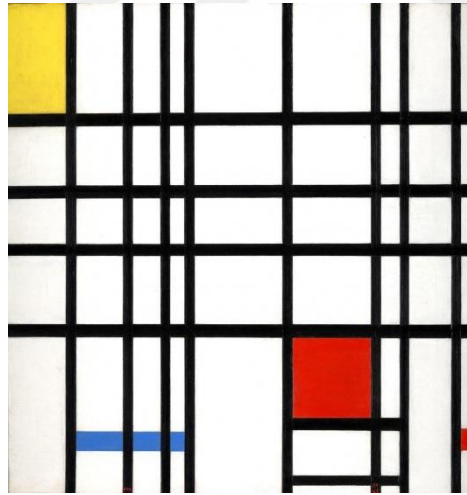
Kandinsky'e göre "Özgürlük, renk ve biçim gibi dış etkenlerin uyandırdığı "ruhsal titreşimler"i duyabilmektir". Romantizm akımı sanatçılarının duydukları neşe, korku, hüznün gibi duyguları tam aksine kaba saba duygular olarak görür. Aynı zamanda teorisyendir. Duygularını resimle anlattığı gibi yazıya da dökmüş birçok kitabı mevcuttur. "Sanatta Manevîlik Üzerine" ve "Sanatta Zihinsellik Üzerine" isimli kitapları soyut sanatın felsefi içeriğini anlatan önemli kitaplardır.

Her sanat eseri, çağının çocuğu ve çoğu zaman duygularımızın kaynağıdır. Bundan da anlaşıldığı gibi uygarlığın her dönemi, asla tekrarlanamayacak olan, kendine özgü bir sanat meydana getirir. Geçmişin sanat ilkelerini canlandırma çabaları en fazla ölü bir sanat doğurur. Eski Yunanlılar gibi yaşamamız ve hissetmemiz olanaksızdır. Aynı şekilde, heykelde Yunan metotlarını takip etmeye çalışanlar, yalnızca bir form benzerliği elde ederler, eser sonsuza değin ruhsuz kalır. Böylesi bir taklidin maymunun yaptığı taklitten farkı yoktur" Wassily Kandinsky.

Resim 16. Mat Kırmızı, Kandinsky, 1927, Özel Koleksiyon

Soyut resim başlangıcından itibaren iki farklı türde gelişim göstermiştir. İlki Fovizm akımından etkilenen ve Kandinsky'nin de ilk eserlerini bu türde oluşturduğu serbest lirik soyuttur. İkincisi ise Kübizm akımından etkilenen Mondrian ve Maleviç çalışmalarının bu türe örnek gösterilebilecek geometrik soyut eserlerdir (Kayserili, & Satır, 2013).

Resim 17. Piet Mondrian Composition with Red, Yellow and Blue

Güzel sanatların diğer alanlarında da soyut sanatın yansımalarını görebilmekteyiz. Şiirde tekrarlar, tiyatrodaki ukalalıkla, müzikte çığlıkla, heykelde çarpıklıkla, mimaride sınırsızlıkla, resimde renk ve çizgi ile sanat olabildiğince kuralların dışına çıkmış geleneksel tekniklerini bir kenara atmıştır. Paul Gauguin'in 'İçinde zekâ olmak şartıyla ne istersen onu yap' sözüyle ressama filozof kimliği

kazandırarak duygularını ve tasarımlarını anlatmada hayatın her ürününü sanatın malzemesi olarak kullanma fırsatını vermiştir (Ergün, 2012).

Kökleri yüzyıl öncesine dayanan sanatsal faaliyetlerin birikimi ve evrimi ile şekillenen (metamorfoz, mitoloji, sfenks, fantastik, başkalaşım, özdeşleşim) soyut sanat, sanatın geçirdiği bir evrimin sonucudur. Bu evrim sanat tekniklerinde de evrime neden olmuştur. Kolaj tekniği bu evrimin sonucunda ortaya çıkan bir tekniktir. Kolaj tekniği ile yapılan resimler soyut resmin kavranmasına yardımcı olacaktır. Bu nedenle düşünsel ve biçimsel bağ konusunda önemli bir mesafe aşılmış olacaktır. Sanat eğitiminde bu bağların önemsenmesi gerekmektedir.

2.6. Sanat Eğitimi

Duyguların estetik kaygılarla aktarılması gibi önemli bir rolü üstlenen sanat, eğitim ile birlikte bireyin yaşam içindeki tutum ve davranışlarında somutlaşmaktadır. İnsanın kişilik gelişimi, yaratıcı düşünme gücü, sanatsal becerisi, özgür ve özgün düşünmesi, karşılıklı grup çalışmalarında sevgi, hoşgörü, yardımlaşma, toplumsal sorumluluk duygusu, geçmiş ve gelecekle köprü kurması gibi birçok madde sanat eğitimi ile bireye kazandırılan özellikler arasındadır. Sanat eğitiminin bireye sağladığı bu kazanımlar sanat eğitiminin gerekliliğini tartışma götürmez bir noktaya taşımaktadır (Dilmaç, 2010). Bu kazanımların amacına ulaşması için bazı şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu şartlar sanat atölyelerinin zenginliği, öğrenci merkezli eğitim anlayışı, öğrenmenin çeşitli yöntemi ve teknikleri yer almaktadır (Buyurgan, 2102). Bu şartların en önemlisi unutulmamalıdır ki uygulayıcısı ve hazırlayıcısı öğretmenlerdir. Öğretmenlerimizin sanat eğitimi en iyi şekilde vermeleri amaca ulaşmada önemli katkılar sağlayacaktır. İyi bir sanat eğitimi almamış öğrencilerin istikrarlı ve tutarlı şekillendirilmiş bir genel eğitim almaları söz konusu olamaz. Bu öğrencilerin eğitimlerinin bir bölümü tamamlanmamıştır (Özsoy, 2016).

Bireyin olumlu yönde bir amaç ve yöntem üzere davranış değiştirmesi, geliştirmesi ve dönüştürmesi süreci olarak bilinen sanat eğitimi, sadece bu alanda eğitim gören bireylere değil farklı alanlarda eğitim gören bireylere de devam eden gelişimleri süresince önemli ihtiyaç kaynağı olacaktır. Bu nedenle sanat eğitimi daha çok kitleyi hedef alarak sadece sanatçıyı değil estetik bilince sahip izleyiciyi de önemli bir konuma getirir. Bu anlamda ünlü yazar Novalis sanatın gerekliliğini şu sözlerle ifade eder “ Her insan bir sanatçı olmalıydı, o zaman her şey güzel bir sanat eseri olurdu.” (San, 2008).

Sanat eğitimi kişinin ahlaklı, içinde bulunduğu toplumun değerlerinin farkında olan ve bu değerlere değer katan yaratıcılıkta bireylerin yetiştirilmesinde etkin rol almaktadır. Hausmann'a (1985) göre *“Sanat eğitiminin kişiyi değiştireceği ve bu değişimin de bireyin sosyal gelişimi açısından önemli olduğu ifade edilmektedir.”* sözü bireyin ve dolayısıyla toplumun gelişmesinde sanat eğitiminin gerekliliğini elzem hale getirmektedir (Polat, 2021).

2.7. Türkiye’de Görsel Sanatlar Eğitimi

Çağdaş ülkelerde kabul görmüş olan Görsel Sanatlar Eğitiminin ülkemizdeki tarihi gelişimine kısaca bakacak olursak toplumların uygarlık tarihlerinin sanat tarihleriyle aynı doğrultuda ilerlediklerini söyleyebiliriz. Türklerin tarih sahnesine çıktıkları Orta Asya’dan günümüz Türkiye’sine kadar kurmuş oldukları devletlerde Görsel Sanatlara ayrı bir önem verdikleri görülmektedir. Bunu da Dünyaya bıraktığı eşsiz güzellikte yaptığı eserlerle görebilmekteyiz. Türkiye’de Resim dersleri temellerinin özellikle Osmanlının son dönemleri batılılaşma çabaları ve cumhuriyet sonrası yenileşme çabaları ile hızla atıldığını görmekteyiz.

İlk öğretmen yetiştiren meslek okulları Tanzimat döneminde açılmış olup 1863’te yüksek öğretim okulları Darülfünun ismiyle açılmıştır. Osmanlı’da İlk defa Resim derslerinin 1795’te İstanbul’da kurulan Mühendishane-i Berri Hümayün askeri okulunda verildiğini görmekteyiz. 1883’te ise Osman Hamdi Bey tarafından Sanayi-i Nefise Mektebi ilk batılı anlamda sanat eğitimi veren okul olarak açılmıştır. Bu okulda resim, heykel, mimari ve gravür dersleri verilmiş olup mezun olan öğrencilerin yurt dışında eğitim almaları sağlanmıştır (Akgün, 2015).

Sanayi-i Nefise Mektebi 1927’de Güzel Sanatlar Akademisi adını almıştır. Bugün Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi adıyla faaliyet sürdüren Türkiye’nin ilk Güzel Sanatlar Okulu açıldığında sadece erkek öğrencilere eğitim veren bir kuruluştur. Kız öğrencilere sanat eğitimi verilmek üzere 1914’te İnas (Kız) Sanayi-i Nefise Mektebi kuruldu. Mihri Müşfik Hanım okulun açılmasında önemli katkıları olmuştur. Daha sonra 1925’te bu iki okul tek çatı altında birleştirilmiştir (Alakuş, & Mercin, 2019).

Türkiye’de sanatın ilgi odağı olması ve devlet politikası haline gelmesi Atatürk döneminde gerçekleşmiştir. *“Sanat ve sanatçıdan yoksun bir millet, tam bir hayata sahip olamaz”* diyen Atatürk, bu ve buna benzer birçok sözüyle sanatın önemini vurgulamış

ayrıca gelişim seyrine önemli katkılarda bulunmuştur. Atatürk'ün sanata ve eğitim sorunlarına bakışı sayesinde sanat eğitimi veren kurumlar çoğalmaya başlamıştır (Alakuş, 2003).

İlk resim öğretmenleri ise 1932 ve 1933 eğitim öğretim yılında Gazi Orta Muallim Mektebinde orta dereceli okullarda eğitim vermek üzere resim şubesinin açılmasıyla ülkeye kazandırılmıştır. Bu okul günümüzde Gazi Eğitim Fakültesi adıyla öğretmen yetiştirmeye devam etmektedir. 1957'de İstanbul'da açılan Tatbiki Sanatlar Yüksekokulu ise sanatçı yetiştirme odaklı bir diğer okuldur. Okul grafik, iç mimarlık ve tasarım gibi alanlarda eğitim vermiş olup 1982'de Marmara Üniversitesi bünyesine katılmıştır. 1983'te Hacettepe Üniversitesinde, 1985'te Anadolu Üniversitesinde Güzel Sanatlar Fakülteleri açılarak Güzel Sanatlar Fakültesi sayıları gitgide artarak hemen hemen her üniversitede günümüzde mevcut olduğunu görmekteyiz. Hızla gelişen ve değişen dünyamızda çeşitli alanlarda olduğu gibi Görsel Sanatlar alanında da değişimler yaşanmıştır. 2007 yılında ilk ve ortaöğretim okullarımızda Resim-İş ve Resim derslerinin ismi Görsel Sanatlar olarak değiştirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığımızın son yıllarda öğrencilerimize dağıttığı tablet bilgisayarlar ve gerçekleştirdiği "Fatih Projesi" teknolojik akıllı tahtalar yardımıyla Görsel Sanatlar dersi ve diğer derslerde de daha zengin görsellerle dersler işlemeye başlanmıştır. Bu gelişmeler sayesinde Türkiye'nin uluslararası standartları yakalama yolunda ilerlediğini görebilmekteyiz (Alakuş, & Mercin, 2019).

2.8. Güzel Sanatlar Liseleri

Türkiye'de güzel sanatlar eğitiminin gelişmesi Türk modernleşme gayretlerinin başladığı dönemlere denk gelmektedir. Özellikle 1924-1950 yılları arasında yurt dışından konunun uzmanları davet edilmişti (Gürelli, 2016). Daha sonraları sanat eğitimi verilen yüksekokul sayıları hızlı bir şekilde artmıştır. 1989 yılında İstanbul, Ankara ve İzmir'de ilk Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri açılmıştır. Ortaokuldan sonra yetenekli öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda sanat alanlarına yönlendirilmesi önemli gelişmelerden biri olmuştur (Çelebilik ve Nas, 2011). Günümüzde Güzel Sanatlar Lisesi yatılı pansiyon imkanına sahip gündüz eğitim veren karma ortaöğretim okullarıdır. Resim ve müzik branşlarında olmak üzere iki sanat dalında eğitim verilmektedir. G.S.L'nin amacı alanlarında bilgili bireyler yetiştirmek ve bir üst eğitim kurumlarına hazırlamaktır. İlk GSL 1989 yılında İstanbul Erenköy Kız Lisesinin

pansiyon binasında “İstanbul Avni Akyol Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi” adıyla eğitime açılmıştır. Günümüzde G.S.L.’nin sayısı 82’ ye ulaşmıştır (Yılmaz, 2021).

2.9. 13-17 Yaş Grubunun Sanatsal Gelişim Özellikleri

İnsan anne karnından başlayarak tüm yaşamı boyunca farklı birçok gelişim evrelerinden geçer. Ünlü gelişim psikolojisi Jean Piaget bu gelişim dönemlerini duysal motor, işlem öncesi, somut işlemler ve soyut işlemler dönemi olarak dört evreye ayırmıştır. Piaget’in bilişsel gelişim evrelerinden soyut işlemler dönemine denk gelen 13-17 yaş aralığı en üst bilişsel gelişimin olduğu son evredir. Çünkü birey yetişkin düşünme yapısını bu evrede kazanır. Bu dönemin sanatsal gelişim özellikleri maddeler halinde şu şekildedir;

- Göz önünde olmadan da nesnelere ve olayları soyut düşünülebilir.
- Varsayımlar üzerinden düşünebilir.
- Analiz, sentez ve değerlendirmeler aşamasında imgeleri soyutlayabilir.
- Soyut problemleri sistematik ayırıştırıp sıralayabilir.
- Bulgular üzerinden genellemeler yapabilir.
- Farklı boyutta değişkenler üzerinde yorumda bulunabilir.
- Gelecekle ilgili değişiklikler üzerinde düşünme becerisi sergileyebilir.
- Soyut düşünceleri kavramlaştırıp dışarı yansıtabilir (Kırıçoğlu, 2002).

2.10. Kolaj Tekniğinin Resim Eğitiminde Yeri ve Önemi

Sanatsal yaratıcılık yoktan var etmek değil var olandan yeni bileşimler oluşturmaktır. (Timuçin, 2013). Doğada var olan nesnelere özgünlük ilkesinde bir araya getirip hayata kazandırmaktır. Kolaj tekniği bir araya getirme kurgulama özelliği ile yaratıcılıkla oldukça benzer özellikler taşır. Bireyin hayal gücü, sıra dışı olmasında ve yaratıcılığında önemli bir unsurdur. Hayal gücü ile yaratıcılık, yaratıcılık ile de kolaj tekniği birlikte kullanıldığında üst seviyede özgün eserlerin ortaya çıkması sağlanmış olacaktır (Becker, 2013).

Yaratıcılığın öğrenilmesinde neler gereklidir? 1. Bilgiye sahip olmak. 2. Bilmenin neleri kısıtlandığını ve nelere yol açabileceğini bilmek. 3. Bireyin yaratıcılık yeteneğine sahip olduğunu bilmesi. Bu özellikler bireyin sanatsal yaratıcılığının

gelişmesini sağlayan unsurlardır. Yaratıcılık için bilginin nasıl alınması, nasıl iletilmesi ve ne şekilde anlatılması gerektiğinin bilinmesi gerekmektedir (San, 2008).

Bireyin sanatsal yaratıcılığını geliştirmek için alacağı görsel sanatlar eğitimi yaşadığı dünyayı tanınması ve estetik görüşü açısından büyük bir önem arz etmektedir. Bu kabiliyetinin gelişmesi için sürekli okuyup düşünmesi düşündüklerini yorumlaması ve bu düşüncelere bireysel katkıları toplumun gelişmesine faydalar sağlayacaktır (Bulut, 2003).

Yaratıcılık insana doğuştan gelen özelliğinin yanında eğitimle de sonradan kazandırılabilen davranışlardır. Belirli bir yaş sınırı yoktur yetkin bir birleşim ve ayrıştırma yapabilmek bilgi dolgunluğu ve keskin bir zekayla ortaya çıkabilir. Orta yaş dönemleri yaratıcılığın çok daha fazla kullanıldığı dönemler olarak görülmektedir. Doğal gereçleri kendi hayalhanesinde birleştirip ayrıştırması için iç motivasyona, stresten uzak olmasına ve huzurlu bir ortama ihtiyacı vardır (Artut, 2004).

2.12. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde, kolaj tekniğinin güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin soyut resim yapma becerilerine etkisi hakkında yurtiçinde ve yurtdışında gerçekleştirilen araştırmalara yer verilmektedir.

2.12.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Alpaslan, (2018) görsel sanatlar öğretmen adaylarının modern resmi algılamalarında, kolaj tekniğinin katkısını incelemiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması biçiminde desenlenmiştir. Araştırmanın katılımcıları Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim – İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2016 – 2017 Eğitim – Öğretim Yılı Bahar Dönemi 3.sınıf resim anasanat atölye dersini alan 11 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın nitel veri toplama araçları; öğrenci günlüğü, görüşme, çalışma grubunun tasarım uygulamalarını değerlendirme formu, program değerlendirme formu olarak belirlenmiştir. Uygulama sekiz hafta ile sınırlı olup uygulama sonunda öğrencilerden, modern sanatı ifade edebilen yapıtlar ortaya koyabilmeleri beklenilmiştir. Araştırmada, öğrencilerin kolaj tekniğiyle yaptıkları resimlerin DPA değerlendirmeleri sonucunda modern resmi düşünsel ve biçimsel yönden yansıtma açısından gelişme kaydettikleri ortaya çıkmış ve nitel verilerin betimsel çözümlemesi sonucunda öğrencilerin modern resmin düşünsel ve

biçimsel temelleri ile kolaj tekniği hakkında farkındalıklarının arttığı bulgusuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin çalışmalarında modern resmi ifade etme beceri düzeylerinde artış gözlemlenmiş ve öğrenciler modern resmin ve kolaj tekniğinin biçimsel, düşünsel yapısına yönelik farkındalıklarının özgünlük, eleştirelilik ve yaratıcılık çerçevesinde arttığı belirlenmiştir. Araştırmacılara, kolaj tekniği aracılığıyla modern resme öykünmenin ilişkisinin ilköğretim ve ortaöğretim ölçekli olarak da araştırılabileceği önerilerinde bulunmuştur.

Erdoğan, (2007) ilköğretim okullarında (6,7 ve 8. sınıflarda) kolaj tekniğinin eğitime katkısını incelemiştir. Problemlerin başında ilköğretim okullarında (6,7 ve 8.sınıflarda) müfredat programında kolaj tekniğine yeterince yer verilmemesi gelmektedir. Araştırmanın yöntemi kaynak tarama ve örnek olay incelemesi modelleridir. Araştırmanın çalışma grubunu Ayvalık Kıvanç Sarlıcalı İlköğretim Okulunun (6., 7., 8.) sınıflar öğrencileri A ve B şubesi olmak üzere toplam 120 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplamada konuyla ilgili ulaşılabilen her türlü birincil ve ikincil kaynaklar taranmıştır. Çalışmanın amacı kolaj tekniğinin parça bütün ilişkisi açısından, ilköğretim okulu öğrencilerinin (6,7 ve 8. Sınıflarda) resim eğitiminde ne kadar önemli olduğunun tespitini sağlamak olmuştur. Sonuç olarak öğrenci her türlü nesnenin sanat malzemesi olarak kullanılması, öğrencinin anlatım gücünü ve yaratıcılığını uyarıp, zenginleştirdiği bilgisine ulaşmıştır. İlköğretim görsel sanatlar dersi uygulamalarında bütünden parçaya doğru gidişi hedefleyen bir yöntemin izlenmesi, öğrencinin bütünü keşfedebilmesi için de doğadan örnekler gösterilmesi önermeleri belirlenmiştir.

2.12.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Frances, (2019) Dadaistler kolaj ve 'hazır' malzemeleri çalışmalarında merkezi bir odak noktası olarak kullandılar. Görüntüleri şaşırtıcı bir şekilde yan yana getirme potansiyeli ve modern yaşamın algılanan mantıksızlığını vurgulamanın ve savaşın dehşetine yanıt vermenin bir yolu olarak kolaj ve hazır malzeme kullanımına odaklandılar. Sürrealistler, Fluxus grup, Pop sanatçıları - hepsi kolaj kullanmış, eserlerine buluntu nesnelere ve metinlere dahil ederek ciddi ve gülünç, gerçek ve hayali, rastgele ve rastgele arasında bir diyalog uyandırmışlardır. Bu kışkırtmak için tasarlanmış kışkırtıcı ruh izleyici bir trompe l'esprit bir tür ontolojik tuhaflık ve sorgulama daha tanıdık boyalı trompe l'oeil, temeller şok edici yan yanlıklar ve zihin

bükme birçok modern ve çağdaş sanat enstalasyonunda yeniden düzenlendiği sonucuna varmıştır.

Maria-Carolina Cambre, (2013) Deneysel ve yaratıcı uygulamalar tarafından kasıtlı olarak yönetilen kolajın ontolojik özelliğini araştırmıştır. Karma parçaların soyutlanmış olduğunu görebilsek de, onların orijinal bağlamında son halleri her zaman soyut değildir görüşündedir. Ayrıca materyaller, tanınabilir nesnelerin resimli ve metinsel temsilleri olabilir veya olmayabilir yan yana yerleştirildiğinde, bu materyaller, yeni olasılık takımyıldızları yaratarak daha önceki imalarını değiştirebilir. Böylece bağlayıcı ancak üretken olarak geometrik benzeri ilke On-epistemoloji kolajının özü çokluktur. Bir kolajda, her parçanın birden fazla varlığı veya yaşamı vardır ve çoklu diyaloglar bir anlamda, her parçanın heterotopik olduğunu yani olmaması gereken bir yerde oluşmuş organ olduğu sonucuna varmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın desenine, çalışma grubuna, deneysel sürece, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırma kolaj tekniğinin Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin soyut resim yapma becerilerine etkisini incelemeyi amaçlayan zayıf deneysel uygulamalı bir araştırma desendir. Bu tür desenlere tek gruplar içi desen ya da tekrarlı ölçümler deseni de denilmektedir. Öğrenci sayısının az olmasından dolayı tek gruba ait öntest ve sontest arasındaki farklar karşılaştırılarak test edilmiştir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2008).

Araştırmacı tarafından alan yazın taranarak ve uzman görüşü alınarak yirmi soru ile hazırlanan Başarı Testi ve soyut resim çalışması ön test olarak deneysel uygulama çalışmasından önce uygulanmış olup deneysel uygulama çalışmasından sonra da son test olarak çalışma grubuna toplam 2 defa uygulanmıştır. Çalışma grubu öğrencilerinin başarı testi kâğıtları, araştırmacı tarafından aritmetik ortalamaları alınarak tek tek analiz edilmiş ve alacakları puanlar değerlendirilmiştir. Soyut resim çalışmaları için de alan yazın taranarak ve en az 3 yıl alan tecrübesi olan uzman bir komisyonun görüşü alınarak beş dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan Dereceli Puanlama Ölçeği araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Dereceli Puanlama Ölçeği, deneysel uygulama çalışmasından önce yaptırılan soyut resimler için ve deneysel uygulama çalışmasından sonra yaptırılan soyut resimler için toplam 2 defa uygulanmıştır.

Tablo 1.
Tek grup öntest-sontest desen

Grup	Öntest	İşlem	Sontest
G	O ₁	X	O ₂

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Elazığ İli, Merkez İlçesi, 2021-2022 eğitim öğretim yılı, birinci yarıyıl, Kaya KARAKAYA Güzel Sanatlar Lisesi onuncu sınıfında, İki Boyutlu Sanat Atölye dersini alan, sekizi kız, ikisi erkek olmak üzere on öğrenci ile yapılmıştır.

Tablo 2.
Çalışma grubuna ilişkin bilgiler

	Cinsiyet	N	%
Deney Grubu	Kadın	8	%20
	Erkek	3	%80
	Toplam	10	%100

3.3. Deneysel Süreç

İlk olarak uygulamanın yapılabilmesi için Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü ve Valilikten yasal izinler alınmıştır. Bu araştırmada, Elazığ Kaya KARAKAYA Güzel Sanatlar Lisesi programında öğrenim gören bir grup öğrenciye İki Boyutlu Sanat Atölye dersinde kolaj tekniğine dayalı alıştırmaya ve dönüt uygulamaları kapsamında soyut resim etkinlikleri uygulanmıştır. Araştırma takvimine göre çalışmanın deneysel sürecinin 2021-2022 güz yarıyılı başlangıcında beş hafta uygulanmasına karar verilmiştir. Araştırmanın deneysel uygulama çalışmasına başlamadan önce, araştırmacı tarafından tüm katılımcı öğrencilere, araştırma boyunca gösterecekleri içtenliğin ve samimiyetin, gösterecekleri iyi niyetin ve harcayacakları eforun bilime katkı sunacağı anlatılarak, katılımcıların kendilerini önemli hissetmeleri, araştırmanın uygulama ve etkinliklerine gerektiği şekilde katılmaları sağlanmıştır. Çalışma grubundaki bütün öğrenciler, yapılacak olan deneysel araştırma çalışması hakkında bilgilendirilmiştir. Veli onay formları, velilerine imzalatılmak üzere öğrencilere dağıtılmıştır. Uygulama ile ilgili çalışma takvimi ayrıntılı olarak ünitelendirilmiş plan olarak ekte verilmiştir. (Bak. Ek. 2). Beş hafta süren uygulama sürecinin detayları hafta hafta aşağıda detaylandırılmıştır.

Tablo 3.
Tek grup öntest-sontest desen örneği

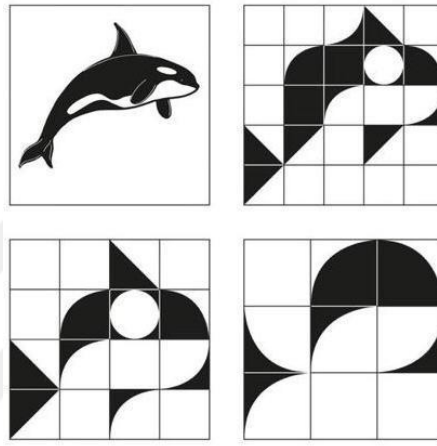
Grup	Öntest	İşlem	Sontest
G	O ₁	X	O ₂
	Akademik Uyum Ölçeği (Bağımlı Değişken)	5 Haftalık Grupla Danışma	Akademik Uyum Ölçeği (Bağımlı Değişken)

Araştırma sürecinin;

1. Haftasında: Çalışmaya ilk olarak öğrencilerin kolaj tekniği ve soyut resimle ilgili bilgilerini ölçmek amacıyla ön test uygulamasıyla başlanmıştır. Daha sonra da akrilik boya tekniği ile soyut resim çalışması yaptırılmıştır. Çalışmalar en az üç yıl alan tecrübesi olan uzman üç öğretmen tarafından ayrı ayrı Dereceli Puanlama Ölçeği ile puanlatılmıştır.
2. Haftasında: Deney grubuyla “Kolaj Tekniği ve Soyut Resim” konusunda teorik ders işlenmiştir. Sanatçıyı somuttan soyuta götüren psikolojik ve fizyolojik nedenlere değinilmiştir. Modernizmle başlayan bu süreçte analitik kübizmle Picasso ve Braque'nin yeni gerçeklik arayışlarında biçim bozma ile çözümlmelerine değinilmiştir. Daha sonra sentetik kübizmle boya kullanmadan dergi, gazete, kumaş gibi malzemeler kullanılarak nasıl kompozisyonlar ve biçimi temsil eden malzemelerle nasıl ifadeler oluşturulur biçimden kopuş düşüncesi önemli kolaj temsilcilerinin yapmış oldukları çalışmalarla anlatılmıştır. Sanatçıyı soyuta götüren yolda kolaj tekniğinin ve soyut resmin önemi, sanatçıları ve farklı üsluplarda örnek resimleri incelenip anlatılmıştır. Gelecek hafta ise öğrendiklerini uygulamaları için gazete, dergi, eliş kağıdı, ip, kumaş gibi kolaj malzemeleri istenmiştir.
3. Haftasında: Başta biçimi tamamen ana karakterinden koparmadan biçim bozularak boya kullanmadan dergilerden elde ettikleri renkli kağıtlar kesilip yapıştirılarak soyutlama çalışması yaptırılmıştır.(bkn.tablo) Daha sonra nonfigüratif yani hiçbir biçime benzemeyen sadece geometrik veya lirik kompozisyonlar farklı üsluplarda sanatsal düzenlemeler özgün tasarımlar yaptırılmıştır.

4. Haftasında: Bir önceki hafta kolaj malzemeleriyle düzenlemiş oldukları kompozisyonları desen yardımıyla aktarmaları ve tuvallere akrilik boya ile renklendirmeleri sağlanmıştır.
5. Haftasında: Deneysel gruba başarı belirleme testi uygulanarak geçen haftadan yaptıkları çalışmalar komisyon öğretmenler tarafından tekrar dereceli puanlama ölçeği ile puanlatılmış ve araştırma sonlandırılmıştır.

Tablo 4.
Soyutlama örneği

3.4. Veri Toplama Araçları

Çalışma kapsamında kullanılan Kolaj Tekniği ile Soyut Resim yaptırma etkinliği 2021-2022 eğitim-öğretim yılı güz döneminin beş haftalık sürecinde uygulanmıştır. Çalışmanın nicel aşamasını oluşturan deneysel çalışmada Başarı Testi” (bkz. Ek 1) ve “Dereceli Puanlama Ölçeği” (bkz. Ek 2) kullanılmıştır. Başarı testi ve Dereceli Puanlama Ölçeğinin uygulanabilmesi için gerekli izinler ilgili makamlardan alınmış (bkz. Ek 6) ve öğrencilere veri toplama aracı araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Uygulama sonunda öğrencilerden, modern sanatı ifade edebilen yapıtlar ortaya koyabilmeleri beklenilmiştir.

3.4.1. Kolaj ve Soyut Bilgisi Başarı Testi

Çalışmada öğrencilerin deneysel çalışma öncesinde ve sonrasında kolaj ve soyut resim konularındaki bilgilerini ölçebilmek için yirmi sorudan oluşan başarı testi (bkz. Ek

1) kullanılmıştır. Başarı testleri öğrencilerin belirli bir konuda veya kavram hakkındaki hazır bulunuşluk düzeylerini ve derste öğretilecek bilgileri ölçmek için şıklarla hazırlanmış sorulardır. Bu şekilde birçok sorunun sorularak öğrencilerin basit ve karmaşık kavramlar hakkındaki bilgi seviyelerinin ölçülmesinde imkan tanıyan çoktan seçmeli testler günümüz eğitim sisteminde en çok tercih edilen ölçme araçları olarak kullanılır.

3.4.2. Dereceli Puanlama Ölçeği

Kolaj tekniğinin güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin soyut resim yapma becerilerine istatistiksel açıdan olumlu düzeyde katkı sağlayıp sağlamadığını test etmek amacıyla deney grubundaki on öğrenciye çalışmalarını deneysel çalışmadan önce ve sonra olmak üzere iki defa soyut resim yaptırılmış ve alanında uzman üç öğretmene soyut resimler puanlatılmıştır. Puanlama ölçeği hazırlanırken daha önce iki boyutlu atölye dersinde çalışmaların değerlendirildiği dereceleme ölçeklerinden yararlanılmış. Ayrıca alanında uzman desteği alınarak beş dereceli puanlama ölçeği (bkz. Ek 2) hazırlanmıştır. Geliştirilen ölçekte belirtilen kriterlere yönelik öğelerin kullanımıyla ilgili dereceler geliştirilebilir (5), yeterli (10), belirgin (15), çok belirgin (20) olarak belirlenmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri kolaj ve soyut bilgisi başarı testi ile dereceli puanlama ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Beş hafta süren araştırmadan sonra öğrencilerden toplanan ön test ve sontest tekrarlı kolaj ve soyut bilgisi başarı testi, dereceli puanlama ölçeği yapıları ve öğrencilerin yapmış oldukları soyut resimler gibi materyallerin eksik olup olmadığı gözden geçirilerek verilerin toplanması tamamlanmıştır. Ön test kolaj ve soyut bilgisi başarı testi ve dereceli puanlama ölçeği sonuçları ile son test kolaj ve soyut bilgisi başarı testi ve dereceli puanlama ölçeği sonuçları arasındaki değer farklarının anlamlılığı içerik analizi kullanılarak yorumlanmıştır. İçerik analizi yaklaşımı sadece metinlerde değil resim, televizyon ve video çekimlerinde de kullanılan bir analiz çeşididir. Bu çalışmada daha derinlemesine ve kavramların daha belirgin anlaşılmaları için kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, temel olarak ele alınan problemin çözümü ve araştırmanın alt problemlerine dayalı olarak toplanan verilerin istatistiksel tekniklerle çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Birinci alt probleme ilişkin 20 tane başarı testi sorusu öncelikle dil uzmanı ve rehber öğretmen görüşü alınarak hazırlanmıştır. Bu sorulara öğrencilerin genelini verdiği cevaplar doğru-yanlış, öntest-son test bağlamında genel olarak tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır. Ardından, araştırmada yapılan uygulama çalışmalarının dereceli puanlama ölçeğini oluşturan ikinci alt probleme ilişkin elde edilen verilerin bulgularına yer verilmiş ve yorumlanmıştır. Çalışma sürecinde elde edilen bulgular araştırmanın alt problemleri bağlamında ayrı ayrı sunulmuştur.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Başarı Testine İlişkin Bulgular

1. Soru: Aşağıdaki kavramlardan hangisi soyut sanat ile ilgili değildir?

Tablo 5.

Öğrencilerin “Aşağıdaki kavramlardan hangisi soyut sanat ile ilgili değildir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

1. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	5	5	10	0

Soyut sanat ile ilgili bu soruya ön testte 5 doğru 5 yanlış cevap seçeneğini işaretlemişken aynı soruya son testte aynı soruya 10 doğru cevap seçeneği ile tüm çalışma grubu öğrencilerinin doğru cevap verdikleri tespit edilmektedir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında olumlu yönde ciddi fark olduğu görülmektedir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik soyut resim ile ilgili bu soruda 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

2. Soru: Aşağıdaki resimlerden hangisi soyut resim değildir?

Tablo 6.

Öğrencilerin “Aşağıdaki resimlerden hangisi soyut resim değildir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

2. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	10	0	10	0

Soyut resim ile realist resim arasındaki farkı kavramayla ilgili bu soruda ön test ve son teste bütün çalışma grubu öğrencilerinin doğru cevap seçeneğini işaretledikleri tespit edilmektedir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında olumlu yönde ciddi fark olduğu görülmez. Tüm çalışma grubu öğrencilerinin bu soruya doğru yanıt vermeleri soyut ve realist resim hakkında eğitim öncesinde de bilgiye sahip olduklarını gösterdiği söylenebilir.

3. Soru: Aşağıdakilerden hangisi soyut ifade biçimlerinden biri değildir?

Tablo 7.

Öğrencilerin “Aşağıdakilerden hangisi soyut ifade biçimlerinden biri değildir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

3. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	10	0	10	0

Soyut ifade ile realist ifade arasındaki farkı kavramayla ilgili bu soruda ön testte ve son testte bütün çalışma grubu öğrencilerinin doğru cevap seçeneğini işaretledikleri tespit edilmektedir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında olumlu yönde ciddi fark olduğu görülmez. Tüm çalışma grubu öğrencisinin bu soruya doğru yanıt vermeleri soyut ifade ile reel ifade biçimlerini 5 haftalık eğitim öncesinde de çözebildiklerini gösterdiği söylenebilir.

4. Soru: Aşağıdakilerden hangisi soyut sanat akımı üslup özelliklerinden biridir?

Tablo 8.

Öğrencilerin “Aşağıdakilerden hangisi soyut resim üslup özelliklerinden biridir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

4. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	7	3	9	1

Soyut resim üslup özellikleri ile ilgili bu soruya ön teste 3 öğrenci yanlış 7 öğrenci doğru cevap seçeneğini işaretlemişken aynı soruya son teste 9 öğrenci doğru 1 öğrencinin de yanlış cevap seçeneğini işaretledikleri tespit edilmektedir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında olumlu yönde ciddi fark olduğu görülmektedir. Bu sonucun yorumlanması niteliğinde soyut resim üslup özelliklerinin öğreniminde yukarıdaki bilgilere dayanarak verilen 5 haftalık eğitimin öğrenciler üzerinde olumlu bir akademik başarı oluşturduğu söylenebilir.

5. Soru: Aşağıdakilerden hangisi soyut resim ressamlarından biri değildir?

Tablo 9.

Öğrencilerin “Aşağıdakilerden hangisi soyut sanat akımı ressamlarından biri değildir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

5. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	0	10	8	2

Soyut resim ressamları ile ilgili bu soruda ön testte tüm çalışma grubu öğrencileri yanlış cevap seçeneğini işaretlemişken, aynı soruya son testte 8 öğrencinin doğru 2 öğrencinin de yanlış cevap seçeneğini işaretlediği tespit edilmektedir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında olumlu yönde ciddi fark olduğu görülmektedir. Soyut resim ressamları bilgisinin öğreniminde 5 haftalık eğitimin olumlu yönde öğrenciler üzerinde akademik başarı sağladığı söylenebilir.

6. Soru: Renk, çizgi ve doku gibi çeşitli unsurların bilinen nesnelere çağrıştırmayacak biçimde kullanımı sonucunda ortaya çıkan geometrik veya kendine özgü bir biçimi olmayan imgelerle oluşturulan düzenlemelerdir.

Paragrafta verilen nitelermeler aşağıdakilerden hangisine aittir?

Tablo 10.

Renk, çizgi ve doku gibi çeşitli unsurların bilinen nesnelere çağrıştırmayacak biçimde kullanımı sonucunda ortaya çıkan geometrik veya kendine özgü bir biçimi olmayan imgelerle oluşturulan düzenlemelerdir. Paragrafta verilen nitelermeler aşağıdakilerden hangisine aittir? sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

6. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	6	4	10	0

Soyut resmin tanımı ile ilgili bu soruda ön testte 6 doğru 4 yanlış cevap işaretleyen çalışma grubu öğrencileri, aynı soruya son testte yanlış işaretleme yapmadıkları tespit edilmektedir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında olumlu yönde ciddi fark olduğu görülmektedir. Soyut resmin tanımına yönelik bilgilerin öğreniminde 5 haftalık eğitimin öğrencilerde olumlu yönde ciddi bir farkın oluşturduğu söylenebilir.

7. Soru: “Sanatın yüzey görünümünü değil onların içsel karakterini ifade etmesi gerekir. Eser, bu özü şekil, çizgi ve renk ile ortaya çıkarmalıdır.” fikrini savunan bir sanatçı hangi akım içinde değerlendirilir?

Tablo 11.

Öğrencilerin “Sanatın yüzey görünümünü değil onların içsel karakterini ifade etmesi gerekir. sanatçı bu özü şekil, çizgi ve renk ile ortaya çıkarmalıdır.” fikrini savunan bir sanatçı hangi akım içinde değerlendirilir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

7. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	7	3	10	0

Soyut resim ile ilgili bu soruda ön testte 7 doğru 3 yanlış cevap işaretleyen çalışma grubu öğrencileri, aynı soruya son testte yanlış işaretleme yapmadıkları tespit edilmektedir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik soyut resmin tanımına yönelik bilgi öğreniminde 5 haftalık eğitimin öğrencilerde olumlu yönde ciddi bir farkın oluştuğunu söylenebilir.

8. Soru: Modern Dünya'nın başlıca ifade araçlarından birisi olan Soyut Sanat, yüzyıldan bu yana Almanya, Fransa, Hollanda, Rusya ve Avusturya gibi geniş coğrafyalarda etkinliğini sürdüren sanat hareketidir.

Paragrafta boş bırakılan yüzyıl aşağıdakilerden hangisidir?

Tablo 12.

Öğrencilerin "Modern Dünya'nın başlıca ifade araçlarından birisi olan Soyut Sanat, yüzyıldan bu yana Almanya, Fransa, Hollanda, Rusya ve Avusturya gibi geniş coğrafyalarda etkinliğini sürdüren sanat hareketidir. Paragrafta boş bırakılan yüzyıl aşağıdakilerden hangisidir?" sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

8. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	4	6	8	2

Soyut resmin çeşitli ülkelerde hangi dönemde başladığı ile ilgili bu soruda ön testte 4 doğru 6 yanlış cevap işaretleyen çalışma grubu öğrencileri, aynı soruya son testte 8 doğru 2 yanlış cevap seçeneğini işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın bulunduğu görülmektedir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik soyut resmin başladığı dönemle ilgili bilgi öğreniminde 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

9. Soru: Kolaj tekniği en çok hangi akımla bilinmektedir?

Tablo 13.

Öğrencilerin “Kolaj tekniği en çok hangi akımla bilinmektedir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

9. SORU	n test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	4	6	10	0

Kolaj resim tekniği ile ilgili bu soruya çalışma grubu öğrencileri ön testte 4 doğru, 6 yanlış cevap işaretlerken, aynı soruya son testte 10 doğru cevapla yanlış cevap seçeneğini işaretlemedikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın bulunduğu söylenebilir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik kolaj resim tekniği ile ilgili bilgi öğreniminde 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

10. Soru: 20 yüzyılda hangi sanatçılar kolaj tekniği üzerinde önemli eserler oluşturmuşlardır?

Tablo 14.

Öğrencilerin “20 yüzyılda hangi sanatçılar kolaj tekniğini kullanarak önemli eserler oluşturmuşlardır?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

10. SORU	n test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	3	7	10	0

Kolaj resim tekniğini kullanan sanatçılar ile ilgili bu soruya çalışma grubu öğrencileri ön testte 3 doğru, 7 yanlış cevap işaretlerken, aynı soruya son testte 10 doğru cevapla yanlış cevap seçeneğini işaretlemedikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın bulunduğu söylenebilir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik kolaj resim tekniğini kullanan sanatçılar ile ilgili bilgi öğreniminde 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

11. Soru: Kolaj tekniği nedir?

Tablo 15.

Öğrencilerin “Kolaj tekniği nedir?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

11. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	7	3	10	0

Kolaj resim tekniğinin tanımı ile ilgili bu soruya çalışma grubu öğrencileri ön testte 7 doğru, 3 yanlış cevap işaretlerken, aynı soruya son testte 10 doğru cevapla yanlış cevap seçeneğini işaretlemedikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın bulunduğu söylenebilir. Çünkü öğrencilerimizin plastik sanatlara ilgili olmaları resim teknikleri hakkında bilgi sahibi olduklarını göstermektedir. Bu şekilde az bir farkın yorumlanmasına yönelik kolaj resim tekniğinin tanımı ile ilgili bilgi öğreniminde 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

12. Soru: Aşağıdaki sanatçılardan hangisi kolaj tekniğini kullanmıştır?

Tablo 16.

Öğrencilerin “Aşağıdaki sanatçılardan hangisi kolaj tekniğini kullanmıştır?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

12. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	3	7	10	0

Kolaj resim tekniğini kullanan sanatçılar ile ilgili bu soruya çalışma grubu öğrencileri ön testte 3 doğru, 7 yanlış cevap işaretlerken, aynı soruya son testte 10 doğru cevapla yanlış cevap seçeneğini işaretlemedikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın bulunduğu söylenebilir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik kolaj resim tekniğini kullanan sanatçılar ile ilgili bilgi öğreniminde 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

13. Soru: Kolaj, modern kültürde aşağıdakilerden hangisi olarak adlandırılmaktadır?

Tablo 17.

Öğrencilerin “Kolaj, modern kültürde aşağıdakilerden hangisi olarak adlandırılmaktadır?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

13. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	1	9	7	3

Kolaj resim tekniğini ve modern kültürdeki karşılığı süprematizm ile ilgili bu soruya çalışma grubu öğrencileri ön testte 1 doğru, 9 yanlış cevap işaretlerken, aynı soruya son testte 7 doğru 3 yanlış cevap seçeneğini işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın bulunduğu söylenebilir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik kolaj resim tekniği ve modern sanattaki karşılığı süprematizm ile ilgili bilgi öğreniminde 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

14.Soru: Joan Miro ile Kazimir Malevich’e ait görsellere göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

Tablo 18.

Öğrencilerin “Joan Miro ile Kazimir Malevich’e ait görsellere göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?” sorusuna verdikleri yanıtların ön test ve son test doğru-yanlış sayısı.

14. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	5	5	8	2

Kolaj resim tekniğini ve modern kültürdeki karşılığı süprematizm ile ilgili bu soruya çalışma grubu öğrencileri ön testte 1 doğru, 9 yanlış cevap işaretlerken, aynı soruya son testte 7 doğru 3 yanlış cevap seçeneğini işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın bulunduğu söylenebilir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik kolaj resim tekniği ve modern sanattaki

karşılığı süprematizm ile ilgili bilgi öğreniminde 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

15. Soru: Aşağıdaki resimlerden hangisi kolaj resim tekniğiyle yapılmıştır?

Tablo 19.

Öğrencilerin “Aşağıdaki resimlerden hangisi kolaj resim tekniğiyle yapılmıştır?” ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.

15. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	6	4	10	0

Kolaj resim tekniği ile yapılmış görsel ile ilgili bu soruya çalışma grubu öğrencileri ön testte 6 doğru, 4 yanlış cevap seçeneği işaretlerken, aynı soruya son testte 10 doğru cevap seçeneğini işaretleyerek öğrencilerimizin yanlış cevap seçeneği işaretlemedikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın bulunduğu söylenebilir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik kolaj resim tekniği ile yapılmış görsel ile ilgili bilgi öğreniminde 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

16. Soru: Nesnel olmayan soyut sanat, hayal ürünü olabileceği gibi, doğadaki bir nesnenin biçiminin sadeleştirilmesi, artırılması ve deformasyonu ile de elde edilebilir. (.....) doğru-yanlış sorusu?

Tablo 20.

Nesnel olmayan soyut sanat, hayal ürünü olabileceği gibi, doğadaki bir nesnenin biçiminin sadeleştirilmesi, artırılması ve deformasyonu ile de elde edilebilir. (.....) ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.

16. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	9	1	10	0

Soyut resim ile ilgili doğru yanlış sorusuna çalışma grubu öğrencileri ön testte 9 doğru, 1 yanlış cevap seçeneği işaretlerken, aynı soruya son testte 10 doğru cevap seçeneğini işaretleyerek öğrencilerimizin yanlış cevap seçeneği işaretlemedikleri tespit

edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında bir soruluk bir fark olduğu görülmektedir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik soyut resim ile ilgili bu soruda 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

17.Soru: Sigmund Freud'un evrensel ifade ve simgeler üzerindeki çalışmaları, sanatta bilinçaltı ile ilgili arayışlar soyut sanatı geliştirmiştir. (.....) doğru-yanlış sorusu?

Tablo 21.

Sigmund Freud'un evrensel ifade ve simgeler üzerindeki çalışmaları, sanatta bilinçaltı ile ilgili arayışlar soyut sanatı geliştirmiştir. (.....) ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.

17. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	4	6	7	3

Soyut resim ile ilgili boşluk doldurma sorusuna çalışma grubu öğrencileri ön testte 4 doğru, 6 yanlış cevap seçeneği işaretlerken, aynı soruya son testte 7 doğru 3 yanlış cevap seçeneğini işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında 3 soruluk bir olumlu yönde fark olduğu görülmektedir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik soyut resim ile ilgili bu soruda 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

18. Soru: Kolaj resim tekniği geleneksel resim malzemelerinin yanında farklı malzemeleri de kullanmayı olanaklı kılmıştır. (.....) doğru-yanlış sorusu?

Tablo 22.

Kolaj resim tekniği geleneksel resim malzemelerinin yanında farklı malzemeleri de kullanmayı olanaklı kılmıştır. (.....) ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.

18. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	7	3	10	0

Kolaj resim tekniği ile ilgili boşluk doldurma sorusuna çalışma grubu öğrencileri ön testte 7 doğru, 3 yanlış cevap seçeneği işaretlerken, aynı soruya son testte 10 doğru

cevap seçeneği ile yanlış cevap seçeneği işaretlemedikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında olumlu yönde ciddi fark olduğu görülmektedir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik kolaj resim tekniği ile ilgili bu soruda 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

19. Soru: Fransızca ‘collage’ sözcüğünden gelen kolajın sözlük anlamı; kesme ve yapıştırma eylemleri ile ilişkisinden dolayı kelimenin Türkçe karşılığını ‘kesyap’ olarak tanımlanmaktadır. (.....) doğru-yanlış sorusu?

Tablo 23.

Fransızca ‘collage’ sözcüğünden gelen kolajın sözlük anlamı; kesme ve yapıştırma eylemleri ile ilişkisinden dolayı kelimenin Türkçe karşılığını ‘kesyap’ olarak tanımlanmaktadır. (.....) ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.

19. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	4	6	9	1

Kolajın sözlük anlamı ile ilgili doğru yanlış sorusuna çalışma grubu öğrencileri ön testte 4 doğru, 6 yanlış cevap seçeneği işaretlerken, aynı soruya son testte 9 doğru 1 yanlış cevap seçeneği işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında olumlu yönde ciddi fark olduğu görülmektedir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik kolajın sözlük anlamı ile ilgili bu soruda 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

20.Soru: Analitik kübizmde sanatçılar rengin tonları ile ilgilenmişler, sentetik kübizm de ise nesnelere tanınmaz hale gelmiştir.(.....) doğru-yanlış sorusu?

Tablo 24.

Analitik kübizmde sanatçılar birden fazla rengin tonları ile ilgilenmişler, sentetik kübizm de ana teknik kolajdır.(.....) ön test ve son test sorusuna verdikleri yanıt sayıları.

20. SORU	Ön test		Son test	
	D	Y	D	Y
Öğrenci sayısı	5	5	7	3

Kolajın modernist anlamda kullanıldığı kübizm akımı ile ilgili doğru yanlış sorusuna çalışma grubu öğrencileri ön testte 5 doğru, 5 yanlış cevap seçeneği işaretlerken, aynı soruya son testte 7 doğru 3 yanlış cevap seçeneği işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu sonuç için ön test ve son test arasında olumlu yönde fark olduğu görülmektedir. Bu şekilde bir sonucun yorumlanmasına yönelik kolajın modernist anlamda kullanıldığı kübizm akımı ile ilgili bu soruda 5 haftalık eğitimin öğrencilere akademik başarı sağladığı söylenebilir.

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Dereceli Puanlama Ölçeğine İlişkin Bulgular

Alan yazın taranarak ve en az 3 yıl alan tecrübesi olan uzman bir komisyonun görüşü alınarak 4 dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan dereceli puanlama ölçeği araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. dereceli puanlama ölçeği, deneysel uygulama çalışmasından önce yaptırılan soyut resimler için ve deneysel uygulama çalışmasından sonra yaptırılan soyut resimler için toplam 2 defa kullanılmıştır. Çalışma grubu öğrencilerinin uygulama öncesi ve uygulama sonrası yaptıkları soyut resim çalışmaları, en az 3 yıl alan tecrübesi olan uzman bir komisyon tarafından dereceli puanlama ölçeği kullanılarak analiz edilmiş ve alacakları puanlar bu şekilde değerlendirilmiştir. Çalışma grubu öğrencilerinin uygulama öncesi ve uygulama sonrası yaptıkları soyut resim çalışmaları için 3 ayrı uzman öğretmenin değerlendirme puanları verilmiştir.

1. A Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Soyut Resim Çalışması

Öntest

Kolaj

Sontest

Resim 18. A kod adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması

Tablo 25.

A Kod Adlı Öğrencinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.

Uzman öğretmenler	Ön test Puanı	Son test Puanı	Puan Farkı
1. Uzman Öğretmen	40	80	40
2. Uzman Öğretmen	55	50	-5
3. Uzman Öğretmen	40	50	10

Tablo incelendiğinde A kod adlı öğrencinin 4 dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan dereceli değerlendirme ölçeğinden üç ayrı uzman öğretmen tarafından almış oldukları son test puanının (2. Uzman öğretmen puanı hariç) ön test puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ulaşılan bu sonuç, çalışma grubunda 5 haftalık uygulanan kolaj resim tekniği destekli öğretim programının öğrencilerin soyut resim çalışmalarına yönelik olumlu beceriler geliştirmelerini sağladığı söylenebilir.

2. B Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Soyut Resim Çalışması

Öntest

Kolaj

Sontest

Resim 19. B Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması

Tablo 26.

B Kod Adlı Öğrencinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.

Uzman öğretmenler	Ön test Puanı	Son test Puanı	Puan Farkı
1. Uzman Öğretmen	40	90	50
2. Uzman Öğretmen	40	40	0
3. Uzman Öğretmen	25	65	40

Tablo incelendiğinde B kod adlı öğrencinin 4 dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan dereceli değerlendirme ölçeğinden üç ayrı uzman öğretmen tarafından almış oldukları son test puanının (2. Uzman öğretmen puanı hariç) ön test puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ulaşılan bu sonuç, çalışma grubunda 5 haftalık uygulanan kolaj resim tekniği destekli öğretim programının öğrencilerin soyut resim çalışmalarına yönelik olumlu beceriler geliştirmelerini sağladığı söylenebilir.

3. C Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Soyut Resim Çalışması

Öntest

Kolaj

Sontest

Resim 20. C Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması

Tablo 27.

C Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.

Uzman öğretmenler	Ön test Puanı	Son test Puanı	Puan Farkı
1. Uzman Öğretmen	60	80	20
2. Uzman Öğretmen	60	65	5
3. Uzman Öğretmen	50	50	0

Tablo incelendiğinde C kod adlı öğrencinin 4 dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan dereceli değerlendirme ölçeğinden üç ayrı uzman öğretmen tarafından almış oldukları son test puanının ön test puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ulaşılan bu sonuç, çalışma grubunda 5 haftalık uygulanan kolaj resim tekniği destekli öğretim programının öğrencilerin soyut resim çalışmalarına yönelik olumlu beceriler geliştirmelerini sağladığı söylenebilir.

4. D Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Soyut Resim Çalışması

Öntest

Kolaj

Sontest

Resim 21. D Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması

Tablo 28.

D Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.

Uzman öğretmenler	Ön test Puanı	Son test Puanı	Puan Farkı
1. Uzman Öğretmen	35	80	45
2. Uzman Öğretmen	65	60	-5
3. Uzman Öğretmen	45	75	30

Tablo incelendiğinde D kod adlı öğrencinin 4 dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan dereceli değerlendirme ölçeğinden üç ayrı uzman öğretmen tarafından almış oldukları son test puanının (2. Uzman öğretmen puanı hariç) ön test puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ulaşılan bu sonuç, çalışma grubunda 5 haftalık uygulanan kolaj resim tekniği destekli öğretim programının öğrencilerin soyut resim çalışmalarına yönelik olumlu beceriler geliştirmelerini sağladığı söylenebilir.

5. E Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Soyut Resim Çalışması

Resim 22. E Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması

Tablo 29.

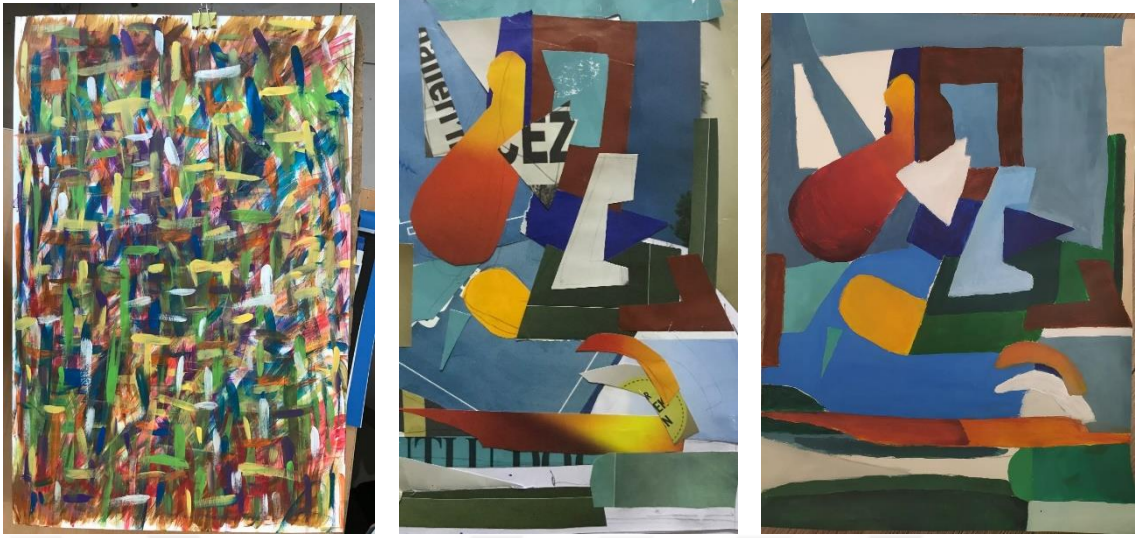
E Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.

Uzman öğretmenler	Ön test Puanı	Son test Puanı	Puan Farkı
1. Uzman Öğretmen	50	85	35
2. Uzman Öğretmen	50	90	40
3. Uzman Öğretmen	25	75	50

Tablo incelendiğinde E kod adlı öğrencinin 4 dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan dereceli değerlendirme ölçeğinden üç ayrı uzman öğretmen tarafından almış oldukları son test puanının ön test puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ulaşılan bu sonuç, çalışma grubunda 5 haftalık uygulanan kolaj resim tekniği destekli öğretim programının öğrencilerin soyut resim çalışmalarına yönelik olumlu beceriler geliştirmelerini sağladığı söylenebilir.

6. F Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Soyut Resim Çalışması

Öntest

Kolaj

Sontest

Resim 23. F Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması

Tablo 30.

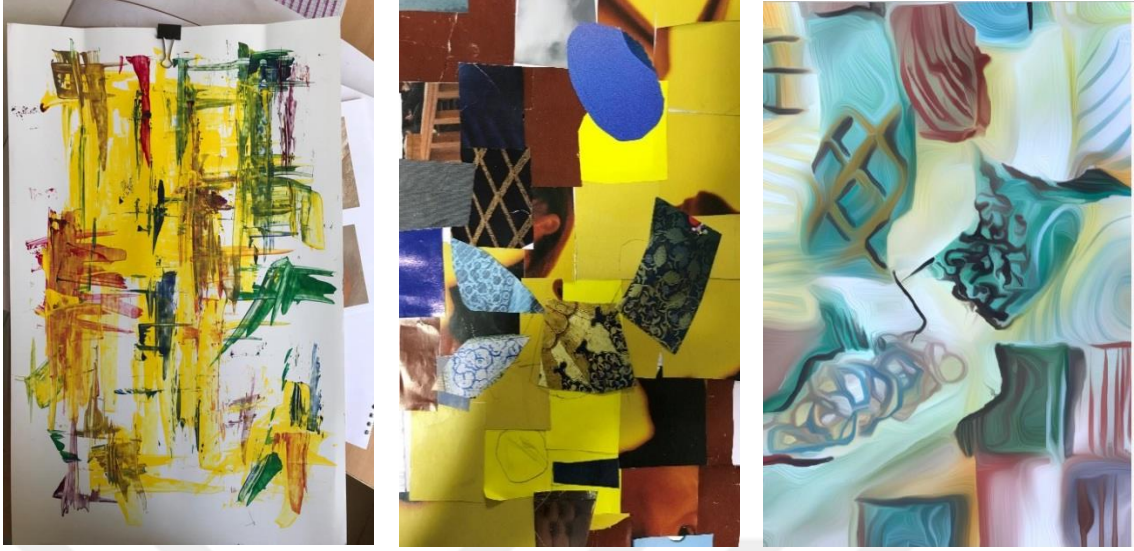
F Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.

Uzman öğretmenler	Ön test Puanı	Son test Puanı	Puan Farkı
1. Uzman Öğretmen	40	100	60
2. Uzman Öğretmen	35	80	45
3. Uzman Öğretmen	25	75	40

Tablo incelendiğinde F kod adlı öğrencinin 4 dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan dereceli değerlendirme ölçeğinden üç ayrı uzman öğretmen tarafından almış oldukları son test puanının ön test puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ulaşılan bu sonuç, çalışma grubunda 5 haftalık uygulanan kolaj resim tekniği destekli öğretim programının öğrencilerin soyut resim çalışmalarına yönelik olumlu beceriler geliştirmelerini sağladığı söylenebilir.

7. G Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Soyut Resim Çalışması

Öntest

Kolaj

Sontest

Resim 24. G Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması

Tablo 31.

G Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.

Uzman öğretmenler	Ön test Puanı	Son test Puanı	Puan Farkı
1. Uzman Öğretmen	50	100	50
2. Uzman Öğretmen	60	90	30
3. Uzman Öğretmen	25	75	50

Tablo incelendiğinde G kod adlı öğrencinin 4 dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan dereceli değerlendirme ölçeğinden üç ayrı uzman öğretmen tarafından almış oldukları son test puanının ön test puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ulaşılan bu sonuç, çalışma grubunda 5 haftalık uygulanan kolaj resim tekniği destekli öğretim programının öğrencilerin soyut resim çalışmalarına yönelik olumlu beceriler geliştirmelerini sağladığı söylenebilir.

8. H Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Soyut Resim Çalışması

Öntest

Kolaj

Sontest

Resim 25. H Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması

Tablo 32.

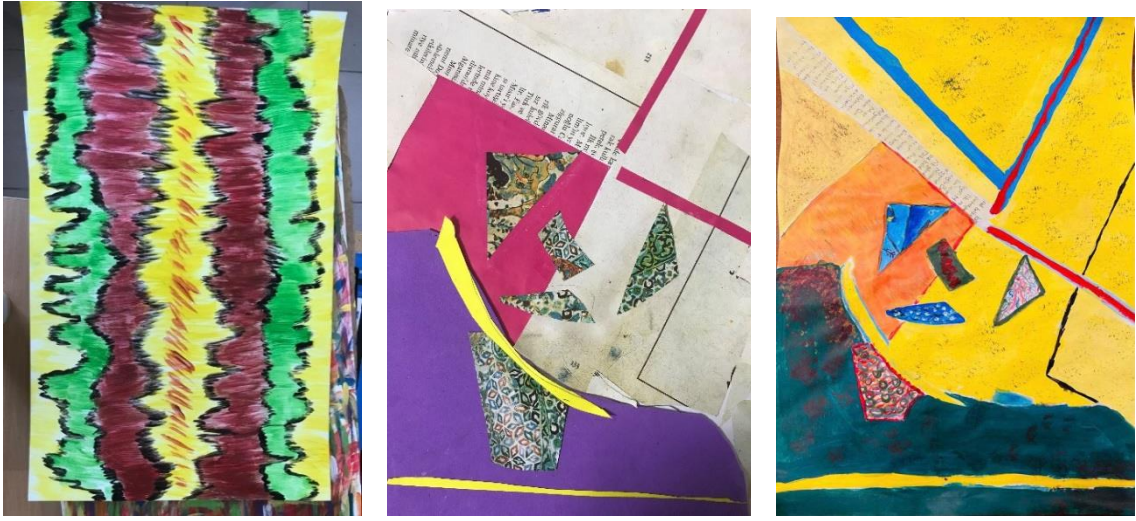
H Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.

Uzman öğretmenler	Ön test Puanı	Son test Puanı	Puan Farkı
1. Uzman Öğretmen	55	95	40
2. Uzman Öğretmen	50	80	30
3. Uzman Öğretmen	50	75	25

Tablo incelendiğinde H kod adlı öğrencinin 4 dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan dereceli değerlendirme ölçeğinden üç ayrı uzman öğretmen tarafından almış oldukları son test puanının ön test puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ulaşılan bu sonuç, çalışma grubunda 5 haftalık uygulanan kolaj resim tekniği destekli öğretim programının öğrencilerin soyut resim çalışmalarına yönelik olumlu beceriler geliştirmelerini sağladığı söylenebilir.

9. I Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Soyut Resim Çalışması

Öntest

Kolaj

Sontest

Resim 26. I Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması

Tablo 33.

I Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.

Uzman öğretmenler	Ön test Puanı	Son test Puanı	Puan Farkı
1. Uzman Öğretmen	35	80	45
2. Uzman Öğretmen	35	45	10
3. Uzman Öğretmen	25	35	10

Tablo incelendiğinde I kod adlı öğrencinin 4 dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan dereceli değerlendirme ölçeğinden üç ayrı uzman öğretmen tarafından almış oldukları son test puanının ön test puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ulaşılan bu sonuç, çalışma grubunda 5 haftalık uygulanan kolaj resim tekniği destekli öğretim programının öğrencilerin soyut resim çalışmalarına yönelik olumlu beceriler geliştirmelerini sağladığı söylenebilir.

10. İ Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Soyut Resim Çalışması

Öntest

Kolaj

Sontest

Resim 27. İ Kod Adlı Öğrencinin Uygulama Öncesi ve Sonrası Resim Çalışması

Tablo 34.

İ Kod Adlı Öğrencisinin uygulama öncesi ve sonrası soyut resim çalışmasına uzman öğretmenlerin dereceli Puanlama Ölçeği puanları ve puan farkları.

Uzman öğretmenler	Ön test Puanı	Son test Puanı	Puan Farkı
1. Uzman Öğretmen	60	100	40
2. Uzman Öğretmen	50	65	10
3. Uzman Öğretmen	25	50	25

Tablo incelendiğinde İ kod adlı öğrencinin 4 dereceli puan sistemine sahip, 5 farklı boyutu olan dereceli değerlendirme ölçeğinden üç ayrı uzman öğretmen tarafından almış oldukları son test puanının ön test puanına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ulaşılan bu sonuç, çalışma grubunda 5 haftalık uygulanan kolaj resim tekniği destekli öğretim programının öğrencilerin soyut resim çalışmalarına yönelik olumlu beceriler geliştirmelerini sağladığı söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, kolaj tekniğinin Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin soyut resim yapma becerilerine etkisini ortaya çıkarmayı amaçlayan zayıf deneysel uygulamalı bir araştırma yönteminin kullanıldığı desen araştırmasında ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara bağlı olarak uygulayıcılara sunulan önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

5.1.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında “son test puanları” dikkate alındığında kolaj tekniğinin güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin verilen eğitim sonrasında soyut resme yönelik tutumları incelenmiştir.

Başarı testi ölçeğinden elde edilen verilere göre deneysel işlem sonrasındaki kolaj ve soyut konularındaki başarı düzeyleri, deneysel işlem öncesindeki kolaj ve soyut konularındaki başarı düzeylerine göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Biçime geleneksel bakışın değiştiği düşünsel bir boyut kazandırıldığı günümüz çağdaş sanatının temelini oluşturan soyut sanat akımının güzel sanatlar lisesi resim bölümü öğrencilerimize tanıtılması öğrencilerimiz tarafından daha ileri seviyelere taşınması için büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle biçime bakışın nasıl değiştiğini ve teknik anlatımlardaki değişimlerin ortaya çıkış serüvenini öğrencilerimize göstermek gerekli görülmektedir.

Etkili bir kolaj tekniği eğitimi ile esere iyi bir kompozisyon, kurgu ve ton dengesi sağlamak mümkün olacaktır. Özellikle çağdaş sanatta özgür ve özgün deneyim imkanı sağlayan kolaj biçimi görmede ve anlamada sanatçıya sınırsız malzeme seçeneği sunmuştur. Tasvirin sınır koyucu etkisinden sıkılan ressam kolajın özgürlünü kullanıp soyut resmin olanaklarına ulaşmıştır. Bu mantıkla çalışma gurubundaki öğrencilerimiz düzenli ve planlı gerçekleştirilen kolaj resim tekniği uygulamaları ile kompozisyon öge ve ilkelerini özgün tasarımlarla daha anlamlı ve yüksek düzeyde oluşturmuş oldular.

5.1.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Çalışma grubunda gerçekleştirilen soyut resim uygulamalarının deneysel işlem sonrasındaki kolaj resim tekniği ile soyut resim çalışmaları deneysel işlem öncesindeki soyut resim çalışmalarına kıyasla daha başarılı oldukları tespit edilmektedir. Ulaşılan bu sonuç, deney grubunda uygulanan kolaj resim tekniği destekli öğretim programının, mevcut öğretim programına göre öğrencilerin yaptıkları resimlerde; soyut resim konularında daha başarılı olduklarını göstermiştir.

Öğrenciler, kolaj ve soyut resim eserlerini farklı zaman ve mekanlardan ve sanat dünyasındaki sanatçı / tasarımcı - sanat - dünya - izleyici arasındaki ilişkileri keşfederek görsel tasarımın farklı inançlar, değerler ve anlamlarla nasıl şekillendiğini öğrenmişlerdir. Ayrıca kendi yaşamlarının ve deneyimlerinin yapımlarını, eleştirel ve tarihi çalışmalarını nasıl etkileyebileceğini de keşfetmişlerdir.

Araştırmanın sonucunda öğrencilerin kolaj tekniği ile soyutu ifade etme beceri düzeylerinde artış olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin soyut resmin ve kolaj tekniğinin biçimsel, düşünsel yapısına yönelik farkındalıkları artmıştır. Ayrıca özgünlük, eleştirel bakış ve yaratıcılık açısından gelişim gösterdikleri gözlemlenmiştir (Alparslan, 2018).

Özellikle güzel sanatlar lisesi resim bölümü öğrencilerinde “Kolaj tekniği öğretim etkinliğinin anlatım dillerini güçlendirmesi yaratıcılıklarını arttırdığı yönündedir. Bunun yanında uygulama etkinliğinin, öğrencilerin soyut resmi ifade etmelerine önemli katkı sağladığı ortaya çıkmıştır. DPÖ sonucundan anlaşılmaktadır.

5.2. Öneriler

Kolaj tekniğinin Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin soyut resim yapma becerilerine etkisini incelediği bu araştırmanın bulgularından hareketle araştırmacılara, hem ortaöğretim ölçekli hem de ilköğretim ölçekli kolaj tekniği aracılığıyla soyut resme öykünmenin ilişkisinin araştırılabileceği önerilebilir. Kolajın sanatsal kurgu çeşitliliği açısından hızlı ve yaratıcı çözümler bulması ayrıca çağdaş sanatta anlatım zenginliği sunması güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin ufkunu açacaktır. Düşünsel yoğunlaşma tek sesli ortamlarda değil tam aksine anlatım çeşitliliğinin uygulanabildiği iklimlerde büyüyecektir. Bu anlamda kolaj bu iklimin oluşmasında geleceğin sanatçılarına ve sanatseverlerine büyük bir mirastır.

KAYNAKÇA

- Abdullah, E. (2015). *Ortaokul 5. Sınıf öğrencilerine çevre bilinci ve hayvan sevgisi kazandırılmasında kolaj tekniğinin kullanılmasının etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Adalı, A. (1996). Kolaj'ın Tarihsel Oluşumu. *Toplumbilim Dergisi*, 4, 67-75.
- Akbulut, F. ve Şehirli, A. Y. (2021). *Resimli çocuk kitaplarının MEB okul öncesi eğitim programı'ndaki kavramlara yer verme durumunun incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Akgün, S.(2015). *5. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Öğrencilerin Renk Bilgisi Konusunun Öğrenimi İle İlgili Başarılarında, Tutumlarında Ve Serbest Çalışmalarındaki Renk Seçimlerinde Cinsiyet Ve Okul Değişkenlerinin Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Alakuş, A. O., & Mercin, L. (2019). *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi*. (5. Basım) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Alparslan, G. U. (2018). *Görsel sanatlarda kolajın modern resim uygulamalarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Altıntaş, O. (2013). Picasso (güncellik, zemin, yüzey kavramı üzerine). *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 2(06), 1-13.
- Antmen, A. (2009). *20. yy. Batı Sanatında Akımlar*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Artut, K. (2004). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Eğitimi*. Ankara: Anı Yayınları.
- Aslan Yavaşca, Ş. (2017). *1960-1980 yılları arası Amerika'da grafik bir dil olarak kolaj*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. İzmir.
- Atalay, C. (2002). Resim sanatında yüzey organizasyonu ve plân araştırmaları. *Anadolu Sanat Dergisi*, 2002.

- Baker, U. (2016). *Sanat ve arzu*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Becker, H. S. (2013). *Sanat dünyaları*. (Çev. E. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Beksaç, E. (2000). *Avrupa sanatına geçiş*. İstanbul: Engin Yayıncılık.
- Beyoğlu, A. (2015). Sanat eğitiminde kolaj tekniği ve Richard Hamilton'nun eser örneğinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 16, 225-241.
- Brockelman, T. P. (2001). *The Frame And The Mirror: On Collage And The Postmodern*. *Northwestern University Press*.
- Bulut, Ü. (2003). Plastik sanatlar eğitiminde desen çalışmaları. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18, 21-24.
- Butler-Kisber, L. (2008). *Collage As Inquiry. Handbook Of The Arts In Qualitative Research*, 265-276.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (28. Baskı). Ankara: Pegem A.
- Cambre, M. C. (2013). *Immanence and collage heuristics. Visual Arts Research*, 39(1), 70-89.
- Cebraioğlu, Ö. (2011). *Sanat eğitiminde resim tekniklerinin ortak kullanımı ve yaratıcılığa etkisi*.” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2002). *Research Methods İn Education*. Routledge.
- Connor, S. (2001). *Postmodernist Kültür*. (Çev. Doğan Şahiner), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Danto, C. A. (2014). *Sanatın Sonundan Sonra*. (2.Basım). İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Deleuze, G. Nahum, A. (2005). *Spinoza, Pratik Felsefe*. (Çev. Ulus Baker), İstanbul: Norgunk Yayınları.

- Develioğlu, A. (2015). *David hockney polaroid kolajlarında parça-bütün ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar enstitüsü. İzmir.
- Dragu, M. (2020). *Form And Meaning In Avant-Garde Collage And Montage*. Routledge,
- Durak, M. (2015). *Kolaj sanatına giriş*. [https://vdocuments.mx/ introduction-to-the-history-of-collage](https://vdocuments.mx/introduction-to-the-history-of-collage). (15.03.2019).
- Erdoğan, f. N. (2007). *İlköğretim okullarında (6., 7. Ve 8., sınıflarda) kolaj tekniğinin eğitime katkısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü . İstanbul.
- Ergün, C. (2014). Temel Sanat Eğitiminde ve ağdaş Sanatta Kolaj-Fotomontaj. *Sanat - Tasarım Dergisi*, 1 (3) , 5-19.
- Eyuboğlu, B. R., & Eyuboğlu, M. H. (1986). Resme başlarken (Vol. 213). Bilgi Yayınevi.
- Frances, M. (2009). Collage and Cut-Ups the Art of Re-Arrangement. *Personal construct theory & practice*, 6, 15-2.
- Gaurady, R. (2001). Picasso, Saint-John Perse Kafka. (ev. Mehmet H. Doğan) İstanbul: Fol Yayıncılık.
- Gay, P. (2017). *Modernizm: Sapkınlığın Cazibesi–Baudelaire’den Beckett’e Ve tesine*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Gombrich, E. H.(1995). *The Story Of Art*. London: Phaidon.
- Greenberg, C. (1961). *Collage. Art and culture: Critical Essays*, 80, 46-49.
- Greenberg, C. (2018). *Collage. In Modern Art And Modernism: A Critical Anthology* (Pp. 105-108). Routledge.
- Güneş, N. (2013). *Resim sanatında kolaj, asamblaj ve türk resmine yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Edirne.

- Güvensoy, D. (2008). *Türk resminde bir ifade aracı olarak kolaj*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Hoffman-Benzaria, C. (2011). Photos Détournées, Les Collages De Jacques Prévert. *Ligeia*, 24(105-108), 260.
- Honour, H. & Fleming, J. (2016). *Dünya Sanat Tarihi*. Alfa Yayınları, İstanbul.
- İpşiroğlu, N. İpşiroğlu, M. (1991). *Sanatta Devrim, Remzi Kitabevi*, İstanbul.
- Kandinsky, W. (2010). *Sanatta Ruhsallık Üzerine*, (Çev. Gülin Ekinci). Altıkırkbeş Yayınevi, İstanbul.
- Kara, B. (2016). Modernizmden postmodernizme resim: picasso ışığında. *Journal Cappadocia: Journal of History and Social Sciences* s. 41
- Karlıgil G. (2014). *Güncel sanatta kurgusal kolaj okumaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi üniversitesi Güzel sanatlar enstitüsü. Ankara.
- Kayserili, M. E., & Satır, M. (2013). Gerçeklikten Soyuta Giden Yol. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (30), 123-141.
- Kehnemuyi, Z. (2009). *Çocuğun görsel sanat eğitimi*. (6. Baskı). İstanbul: yapı kredi yayınları.
- Kılınç, K.(2019). *2000'li yıllarda Türkiye'de kolaj: sanatçılar ve uygulamalar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Uludağ üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Bursa.
- Knowles, J. G., & Cole, A. L. (2008). *Handbook Of The Arts İn Qualitative Research: Perspectives, Methodologies, Examples, And Issues*. Sage.
- Koca, B. (2014). *Güncel Sanatta Teknolojik Manipülasyonlar-Özel Yaşam Hikâyeleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. Ankara.
- Krausse, A. C. (2005). *Rönesans'tan Günümüze Resim Sanatının Öyküsü*. (Çev. Dilek Zaptçioğlu), İstanbul: Literatür Yayıncılık.

- Lynton, N. & Chester, W. (1980). *The Story Of Modern Art*. Phaidon, (P. 38).
- Lynton, N. (2009). *Modern sanatın öyküsü*. (4. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Menke, C. (2015). *Sanatın gücü*. (Çev. N. Z. Koç). Ankara: Hece Yayınları.
- Nurcan, Ç. (2019). *Tarihsel süreç içerisinde resim sanatında kolaj tekniği ve önemli temsilcilerine ait eserlerin plastik değerler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Giresun üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Giresun.
- Oskay, A. (2001). *Kübizmden Kolaj*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Palaz, E. (2014). *7. Sınıflarda Resim Eğitiminin Kolaj Tekniği İle Problem Çözme Becerisine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Pazarlıoğlu Bingöl, M., & Çevik, N. (2020). Çağdaş sanatta bir ifade unsuru olarak kolaj üzerine bireysel söylemler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (36), 599-637.
- San, İ. (2008). *Sanat ve eğitim*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Sezer, A. ve Sezer, C. (2020). Resim sanatı tarihindeki ilk soyut resim üzerine. *Akademik Sanat Dergisi*, 5(9), 6-14.
- Şahin D. (2015) Dada'nın fotoğraf anlayışı. *inönü üniversitesi kültür ve sanat dergisi*. cilt/vol. 1 sayı/no. 2 (2015): 83-92.
- Şahin, Y. (2000). *Kumaşla Resim Sanatı*. Art Decor, 142.
- Taylor, B. (2004). *Collage: The Making Of Modern Art*. Thames And Hudson Ltd.
- TDK (Türk Dil Kurumu) (2020). *Genel Açıklamalı Sözlük*. Erişim Adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Tonta, Y., & Umut, A. L. (2015). Araştırma Verilerinin Yönetimi. *Türk Kütüphaneciliği*, 29(1), 36-45.

- Tunalı, İ. (1970). *Soyut Sanatta Realite Kavrayışı. Felsefe Arkivi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
- Turani, A. (1998). *Dünya sanat tarihi*, istanbul, s.589.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (8. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, M. (2019). Dijital sanat ve kolaj” *ekev akademi dergisi* yıl: 23 sayı: 80.
- Yılmaz, M. (2021). *Güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş öğretmenliği programlarına güzel sanatlar lisesinden gelen öğrencilerin motivasyon durumlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Yüksel, R. (2002). *Plastik sanatlar ve algıda yanılısama*. Anadolu.edu.tr s.183-18.

EKLER

Ek 1. Başarı Testi

1. Aşağıdaki kavramlardan hangisi soyut sanat ile ilgili değildir?

- A) Nesnel
- B) İnfornel
- C) Duyusal
- D) Bezeme
- E) Nonfigüratif

2. Aşağıdaki resimlerden hangisi soyut resim değildir?

A)

B)

C)

D)

E)

3. Aşağıdakilerden hangisi soyut ifade biçimlerinden biri değildir?

- A) Hayal ürünü olması
- B) Biçimin sadeleştirilmesi
- C) Gerçekçi anlatım
- D) Biçimin artırılması
- E) Biçimin deformasyonu

4. Aşağıdakilerden hangisi soyut sanat akımı üslup özelliklerinden biridir?

- A) Eserler nesnellik ilkesiyle resmedilir.
- B) Konular gerçek yaşamdan alınır.
- C) Biçimin güzelliğine önem verilir.
- D) Sanatçı iç dünyasını ifade eder.
- E) Doğa ayna gibi yansıtılır.

5. Aşağıdakilerden hangisi soyut sanat akımı ressamlarından biri değildir?

- A) Henry Moore
- B) Claude Monet
- C) Piet Mondrian
- D) Jackson Pollock
- E) Wassily Kandinsky

6. Renk, çizgi ve doku gibi çeşitli unsurların bilinen nesnelere çağrıştırmayacak biçimde kullanımı sonucunda ortaya çıkan geometrik veya kendine özgü bir biçimi olmayan imgelerle oluşturulan düzenlemelerdir.

Paragrafta verilen nitelermeler aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A) Empresyonizm Sanat Akımı
- B) Kübizm Sanat Akımı
- C) Soyut Sanat Akımı
- D) Pop-art Sanat Akımı
- E) Kavramsal Sanat Akımı

7. “Sanatın yüzey görünümünü değil onların içsel karakterini ifade etmesi gerekir. sanatçı bu özü, şekil çizgi ve renk ile ortaya çıkarmalıdır.” fikrini savunan bir sanatçı hangi akım içinde değerlendirilir?

- A) Realizm B) Op-art C) Soyut sanat
D) Klasisizm E) Empresyonizm

8. Modern Dünya'nın başlıca ifade araçlarından birisi olan Soyut Sanat, yüzyıldan bu yana Almanya, Fransa, Hollanda, Rusya ve Avusturya gibi geniş coğrafyalarda etkinliğini sürdüren sanat hareketidir.

Paragrafta boş bırakılan yüzyıl aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 16 B) 17 C) 18 D) 19 E) 20

9. Kolaj tekniği en çok hangi akımla bilinmektedir?

- A) Kübizm
B) Barok
C) Ekspresyonizm
D) Realizm
E) Popart

10. 20 yüzyılda ve gibi sanatçılar kolaj tekniğini kullanarak önemli eserler oluşturmuşlardır.

- A) Picasso ve Braque
B) Da Vinci ve Jack Louis David
C) Caravaggio ve Monet
D) Degas ve Manet
E) Kazimir ve Miro

11. Kolaj tekniği nedir?

- A) Işık gölge sanatıdır.
B) Sanatta sürekliliği, değişkenliği, hareketliliği savunan bir tekniktir.
C) Birbirinden farklı malzemeleri keserek, yırtarak yapıştırma tekniğidir.
D) Yeniden doğuş anlamına gelmektedir.
E) İçsel duyguların dışavurumudur.

12. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi kolaj tekniğini kullanmıştır?

- A) Michelangelo
B) Van Gogh
C) Picasso
D) Jan Van Eyck
E) Miro

13. Kolaj, modern kültürde aşağıdakilerden hangisi olarak adlandırılmaktadır?

- A) Pop-art B) Op-art C) Minimalizm
D) Süprematizm E) Kübizm

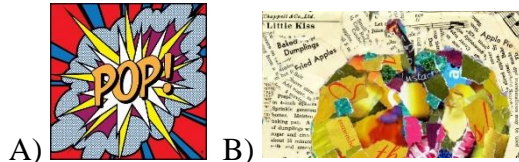
14. Joan Miro ile Kazimir Malevich'e ait resimleri inceleyiniz.

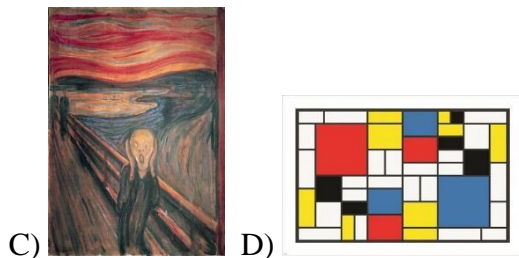
Görsellere göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Joan Miro'nun resmi liriktir.
- B) Her iki resim de soyuttur.
- C) Miro soyutlama yapmıştır.
- D) Ressamlar gördükleri manzarada biçimsel deformasyonlarla kişisel bir üslup sergilemiştir.
- E) Ressamlar biçimsel açıdan özgün birer dil geliştirmişlerdir.

15. Aşağıdaki resimlerden hangisi kolaj resim tekniğiyle yapılmıştır?

A) B)

C) D)

E)

Aşağıdaki soruları doğru ise (D), Yanlış (Y) olarak cevaplayalım

16. Nesnel olmayan soyut sanat, hayal ürünü olabileceği gibi, doğadaki bir nesnenin biçiminin sadeleştirilmesi, artırılması ve deformasyonu ile de elde edilebilir. (.....)

17. Sigmund Freud'un evrensel ifade ve simgeler üzerindeki çalışmaları, sanatta bilinçaltı ile ilgili arayışlar soyut sanatı geliştirmiştir. (.....)

18) Kolaj resim tekniği geleneksel resim malzemelerinin yanında farklı malzemeleri de kullanmayı olanaklı kılmıştır. (.....)

19) Fransızca 'collage' sözcüğünden gelen kolajın sözlük anlamı; kesme ve yapıştırma eylemleri ile ilişkisinden dolayı kelimenin Türkçe karşılığını 'kesyap' olarak tanımlanmaktadır. (.....)

20) Analitik kübizmde sanatçılar birden fazla rengin tonları ile ilgilenmişler, sentetik kübizm de ise ana teknik kolajdır.(.....)

Ek 2. Dereceli Puanlama Ölçeği

Ön soyut resim çalışması

Uzman Öğretmen

SIRA	NO	ADI SOYADI	Soyut resim çalışmaları için malzemeleri temin etti.			Kompozisyon öge ve ilkelerini kullanarak özgün tasarımlar oluşturdu.			Hazırladığı ön çalışmalardan bir tanesini seçerek tuvale desen yardımı ile aktardı.			Belirlediği tasarımı planladığı gibi renklendirdi			Bu çalışmayı verilen sürede tamamladı.			TOP
			Geliştirilebilir	Yeterli	Belirgin	Çok Belirgin	Geliştirilebilir	Yeterli	Belirgin	Çok Belirgin	Geliştirilebilir	Yeterli	Belirgin	Çok Belirgin	Geliştirilebilir	Yeterli	Belirgin	
1	84	MEHMET KÖKÇİ																50
2	94	ELİF ŞEN	x			x												100
3	103	BEREN NİSA ATALI																
4	104	ÖMER ÇETİNTAŞ																
5	137	NAZLİCAN ÖZÇELİK																
6	146	MELEK ATAŞ																
7	156	HACER DEMİREL																
8	161	SENA ÖKTEM																
9	164	ELİF DANIŞ																
10	193	HAZAL AKKAVAK																

GELİŞTİRİLEBİLİR : 5

YETERLİ : 10

BELİRGİN : 15

ÇOK BELİRGİN : 20

Ek 3. KAYA KARAKAYA GÜZEL SANATLAR LİSESİ 2021/2022 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 10. SINIF II BOYUTLU SANAT ATÖLYE DERSİ ÜNİTELENDİRİLMİŞ YILLIK PLANI

AY	HAFTA	SAAT	KAZANIMLAR	ETKİNLİK	AÇIKLAMALAR	DİSİPLİNLER ve ATATÜRÇÜLÜK	ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME
EYLÜL	27-EYLÜL 01 EKİM 2021	4	-Resimde kolaj tekniğini ve soyutu ne kadar tanıdığını ölçme	-Kolaj resim tekniğine ve soyut resme dair ön test ve ön uygulama	- Sanat Eserlerini inceleme dersi ile ilişkilendirilir.		
EKİM	04-08 EKİM 2021	4	-Resimde kolaj tekniğini ve soyutu kavrar. - Farklı üsluplarda soyut eser örneklerini bilir ve karşılaştırır. - Kolaj resim tekniğinin ve soyut resmin ne zaman ortaya çıktığını bilir.	-Kolaj tekniği ve soyut resim nedir, önemi, sanatçıları, örnek resimler. -Kolaj resim tekniği ile yapılmış resim ve soyut resim örnekleri incelenir. -Analitik kütüphanesi ve sentetik kütüphanesi kavrar.	- Konu anlatımı.		-Ölçme ve değerlendirilmede doğru-yanlış, çoktan seçmeli başarı testi ve dereceli puanlama ölçeği
	11-15 EKİM 2021	4	- Sanatın öge ve ilkelerini kullanarak kolaj soyut düzenleme çalışmaları yapar.	-Kompozisyon öğeleri kullanılarak sanatsal düzenlemeler yapılır.	-Video, fotoğraf, kaynak kitap vs.		
	18-22 EKİM 2021	4	-Kompozisyon öge ve ilkelerini kullanarak kolaj soyut resim çalışmaları yapar. -Soyut resimde de kompozisyon öge ve ilkelerinin geçerli olduğunu fark eder.	Bir önceki haftadan düzenlenmiş olduğu kompozisyonu tuvaline akrilik boya ile aktarır.	-Defter, kara kalem, elışı kağıdı, gazete, ip, dergi, füzün, akrilik boya		
	25-29 EKİM 2021	4	- Kolaj tekniğini çalışmalarına yansıtarak soyut resimleri yapmayı öğrenir -Farklı malzemeyi kullanabilmeyi öğrenir	Kolaj tekniğine dair son test	-Defter, kara kalem, elışı kağıdı, gazete, ip, dergi, füzün, akrilik boya Kanışık Teknik	29 Ekim Cumhuriyet Bayramı	

Haftalık Ders Saati: 5 Hafta

Öğrenme Alanı: Kolaj resim tekniği ile soyut resim

Ek 4. Etik Kurul İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 01/11/2021-E.103654

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE ETİK KURULU
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulu

Oturum Tarihi : 28.10.2021 Oturum Sayısı : 20 Karar Sayısı : 2021/20-14

Etik Açısından Uygun

Çalışma Adı: Kolaj Resim Tekniğinin Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Soyut Resim Yapma Becerilerine Etkisi

Araştırmacılar: Doç.Dr. Binnaz Koca (Danışman)

Yükseklisans Öğrencisi Alpaslan YERLİKAYA (Yürütücü)

Başkan Kurul Üyesi Prof.Dr. Hüseyin Suphi ERDEM

Başkan Yardımcısı Kurul Üyesi Prof.Dr. Mustafa ARSLAN

Kurul Üyesi Prof.Dr. Mehmet GÜNGÖR

Kurul Üyesi Prof.Dr. Süleyman ÇALDAK

Kurul Üyesi Prof.Dr. Nesrin SİS

Kurul Üyesi Prof.Dr. Mehmet ÜSTÜNER

Kurul Üyesi Prof.Dr. Lütfiye ÖZDEMİR

Sekreter Hatice CİHAN

Sekreter Pınar ÖZBAY

E-İmzalıdır.
Etik Kurul Başkanı
Hüseyin Suphi ERDEM

Ek 5. Kurum İzni